

กสม. ๑

รายงานผลการตรวจสอบ

การละเมิดสิทธิมนุษยชน

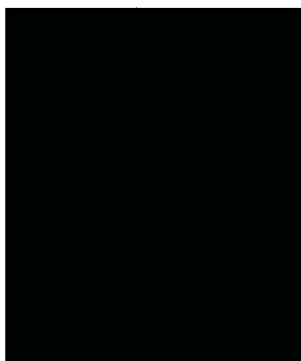
คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

วันที่ ๙ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๗

รายงานผลการตรวจสอบ ที่ ๑๐๔/๒๕๖๗

เรื่อง สิทธิชุมชน กรณีร้องเรียนว่าการดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) จังหวัดภูเก็ต อาจกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตชุมชน

ผู้ร้อง

ที่ ๑

ที่ ๒

ที่ ๓

ที่ ๔

ที่ ๕

ที่ ๖

ผู้ถูกร้อง สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาภูเก็ต

๑. ความเป็นมา

ผู้ร้องทั้งหก [REDACTED] ได้ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตามคำร้องที่ ๗๓/๒๕๖๕ ลงวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๖๕ ว่า ผู้ถูกร้องจะดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) จังหวัดภูเก็ต ผู้ร้องทั้งหกเห็นว่า บริเวณดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม แต่เป็นป่าชายเลนที่ชุมชนได้ร่วมกันอนุรักษ์ หากขุดลอกร่องน้ำ อาจส่งผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตชุมชน เนื่องจากชายฝั่งทะเลบ้านอ่าวกึ่ง มีสภาพค่อนข้างตื้นและล้อมรอบด้วยป่าชายเลน มีปลาชุกชุม รวมทั้งเป็นแหล่งที่พบปะการังน้ำตื้น โดยเฉพาะกัลปังหาสีแดง การขุดลอกร่องน้ำจึงอาจเป็นการทำลายระบบนิเวศส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเล นอกจากนี้ในพื้นที่ดังกล่าวมีท่าเรือและร่องน้ำเดิมที่เรือสัญจรเข้าออกได้และเพียงพอต่อจำนวนเรือของชาวประมงพื้นบ้าน ผู้ถูกร้องไม่ได้ศึกษาผลกระทบอย่างรอบด้าน และโครงการอาจเป็นการเอื้อประโยชน์ให้กับโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือของเอกชน จึงขอให้ตรวจสอบ

/๒. การตรวจสอบ...

๒. การตรวจสอบ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มอบหมายให้พนักงานเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ และระเบียบคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการในการตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๕๖๑ และที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพิจารณาจากการชี้แจงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานดังต่อไปนี้

๒.๑ รายการเอกสาร พยานหลักฐานจากการตรวจสอบ และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๑ หนังสือสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต ที่ ภก ๐๐๑๔.๒/๒๔๒๖ ลงวันที่ ๒๖ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๒ หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๑๐.๔/๓๖๔๑ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๓ หนังสือผู้ถูกร้อง ที่ คค ๐๓๑๕.๒/๓๖๒ ลงวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๔ หนังสือศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ต ด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๔๒๓.๒/๖๑๘๘ ลงวันที่ ๖ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๕ หนังสือสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑๐ ที่ ทส ๐๔๒๓.๒/๘๕๓๓ ลงวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๖ รายงานการลงพื้นที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ จังหวัดภูเก็ต

๒.๑.๗ ความเห็นของ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๒.๑.๘ ความเห็นของ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและการจัดการสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕

๒.๑.๙ รายงานการประชุมตรวจสอบข้อเท็จจริง เมื่อวันที่ ๑๒ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ณ ศาลากลางจังหวัดภูเก็ต

๒.๑.๑๐ หนังสือจังหวัดภูเก็ต ที่ ภก ๐๐๑๗.๑/๑๐๗๒๒ ลงวันที่ ๑๘ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๑ หนังสือสถานีตำรวจภูธรถลาง ที่ ตช ๐๐๒๓(ภก).๗/๒๑๖๓ ลงวันที่ ๘ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๒ หนังสือสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด่วนที่สุด ที่ ทส ๑๐๐๙.๔/๙๔๗๘ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

/๒.๑.๑๓ ความเห็น...

๒.๑.๑๓ ความเห็นของ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๑.๑๔ ความเห็นของ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๑.๑๕ ความเห็นของ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง เมื่อวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

๒.๑.๑๖ หนังสือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ ทส ๐๔๐๖/๒๓๖๑ ลงวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๗ หนังสือกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ที่ ทส ๐๔๐๓/๒๘๔๙ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๖๕ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๑.๑๘ สำเนาคำพิพากษาของศาลจังหวัดภูเก็ต คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕

๒.๑.๑๙ สำเนาคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองภูเก็ต คดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

๒.๒ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบ

๒.๒.๑ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ร้อง

๑) [REDACTED] การรวมตัวของกลุ่มชาวบ้านบ้านอ่าวกึ่งเพื่อดูแลรักษาป่าชายเลนและทรัพยากรทางทะเลมากกว่า ๓๐ ปี เมื่อปี ๒๕๓๘ ได้จัดกิจกรรมฟื้นฟูป่าชายเลนชุมชนเป็นครั้งแรก โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเป็นประธานเปิดโครงการ ชุมชนบ้านอ่าวกึ่งดำเนินกิจกรรมฟื้นฟู อนุรักษ์ ฝังระวาง ป่าชายเลนและชายฝั่งทะเล โดยร่วมกับภาครัฐและภาคอื่น ๆ มาอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม การทำงานด้านอนุรักษ์ประสบปัญหาอุปสรรค ทั้งเรื่องการทำสัมปทานป่าชายเลน การเลี้ยงกุ้งกุลาดำ การพัฒนาการท่องเที่ยว ทำให้ชาวบ้านไม่ไว้วางใจหน่วยงานของรัฐ

๒) เมื่อปี ๒๕๔๔ ชุมชนบ้านอ่าวกึ่งจัดกิจกรรมโครงการป่าชายเลนชุมชนบ้านอ่าวกึ่งเป็นครั้งที่ ๒ โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเป็นประธานเปิดโครงการ และจัดตั้ง [REDACTED] มีการติดแผ่นป้ายแสดงแนวเขตป่าชายเลน และแบ่งป่าชายเลนเป็นสองส่วน ส่วนแรกเป็นพื้นที่ป่าใช้สอย เนื้อที่ประมาณ ๕๐๐ ไร่ อยู่ด้านทิศตะวันตกของชุมชน และส่วนที่สองเป็นพื้นที่ป่าชุมชนเฉลิมพระเกียรติ เนื้อที่ประมาณ ๘๔ ไร่ อยู่ด้านทิศเหนือของชุมชน ในปี ๒๕๔๕ ได้รับรางวัลธงพระราชทานราษฎรอาสาสมัครพิทักษ์ป่า และขับเคลื่อนกิจกรรมปลูกป่าชายเลนมาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งเข้าร่วมโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

๓) วันที่ ๒๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ สถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๒๓ (ภูเก็ต) ร่วมกับ [REDACTED] เข้าตรวจสอบพื้นที่ที่มีการบุกรุกและทำลายป่าชายเลน บริเวณบ้านอ่าวกึ่ง (ท่าเล) และได้ร้องทุกข์ไว้ที่สถานีตำรวจภูธรกลาง รวมทั้งรายงานไปยังอธิบดี กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) และได้ติดป้ายในพื้นที่ดังกล่าวว่าเป็นพื้นที่ป่าชายเลน

๔) วันที่ ๕ เมษายน ๒๕๕๙ บริษัทที่ปรึกษาซึ่งรับผิดชอบการจัดทำรายงาน การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าเทียบเรือสำราญของเอกชน ตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านอ่าวกึ่ง ได้จัด ประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๑ ซึ่ง [REDACTED] ได้เข้าร่วมและ เสนอข้อมูลความสำคัญของป่าชายเลนและฐานทรัพยากรชายฝั่งบ้านอ่าวกึ่งเพื่อให้บริษัทที่ปรึกษา ไปศึกษาข้อมูลอย่างรอบด้าน

๕) วันที่ ๒๖ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ตัวแทนของบริษัทเจ้าของโครงการ ท่าเทียบเรือสำราญของเอกชน มีหนังสือคัดค้านกิจกรรมปลูกป่าชายเลน โดยอ้างว่าจะปิดกั้นร่องน้ำ ทางเข้าออกของโครงการ

๖) วันที่ ๑๑ ตุลาคม ๒๕๖๐ บริษัทที่ปรึกษาได้จัดประชุมรับฟังความ คิดเห็นของประชาชน ครั้งที่ ๒ ซึ่ง [REDACTED] ได้เข้าร่วมและย้ำถึง ความสำคัญของป่าชายเลนและฐานทรัพยากรชายฝั่งบ้านอ่าวกึ่ง รวมทั้งตั้งข้อสังเกตต่อผลการศึกษาที่ไม่ ระบุนักวิชาการที่ชัดเจนเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำเดินเรือจากทะเลเข้าสู่ที่ตั้งโครงการ อีกทั้งข้อมูล ฐานทรัพยากรมีจำนวนน้อยและไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริง

๗) วันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๑ [REDACTED] ได้มี หนังสือสอบถามความคืบหน้าการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าเทียบ เรือสำราญของเอกชนไปยังสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งตอบกลับ เมื่อวันที่ ๕ ตุลาคม ๒๕๖๑ ว่า เจ้าของโครงการได้ถอนรายงานออกไปแล้ว

๘) วันที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒ เจ้าของที่ดินโครงการท่าเทียบเรือสำราญ มีหนังสือขอคำแนะนำแนวทางการขุดลอกร่องน้ำทางเรือเดิน โดยผู้ถูกร้องแจ้งว่าให้ดำเนินการตาม ระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ขุดลอกเพื่อดูแลและรักษาสภาพลำน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๖ จากนั้นบริษัทที่ปรึกษามีหนังสือไปยัง ทช. เพื่อขอตรวจสอบแนวเขตพื้นที่ป่าชายเลน

๙) วันที่ ๒๓ สิงหาคม ๒๕๖๒ เทศบาลตำบลปากคลองและชุมชนบ้าน อ่าวกึ่งดำเนินโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริฯ บริเวณท่าเล พร้อมกับติดตั้ง ป้ายโครงการ แต่ต่อมามีกลุ่มบุคคลใช้ชื่อว่า “ผู้ใช้ท่าเรือเก่า ท่าเรือนายเหม” ยื่นหนังสือคัดค้านถึง นายกเทศมนตรีตำบลปากคลอง และขอให้เว้นพื้นที่ดำเนินโครงการดังกล่าว โดยอ้างว่าการปลูกป่าชายเลน จะปิดกั้นลำรางสาธารณประโยชน์และร่องน้ำทางเข้าออกของเรือประมง เทศบาลตำบลปากคลองจึงมี

/หนังสือ ...

หนังสือไปยังสถานีพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลนที่ ๒๓ (ภูเก็ต) และผู้ถูกร้อง เพื่อตรวจสอบพื้นที่ติดตั้งป้ายโครงการ โดยผู้ถูกร้องแจ้งว่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นช่องทางสัญจรทางน้ำของเรือที่ผ่านเข้าออก ขอให้ย้ายจุดติดตั้งป้าย นอกจากนี้ ศูนย์บริหารการจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ตมีหนังสือแจ้งไปยังเทศบาลตำบลป่าคลอกว่า จุดติดตั้งป้ายเป็นพื้นที่ป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ควรติดตั้งในบริเวณที่เหมาะสมเพื่อไม่ให้เกิดผลกระทบและเป็นการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ผู้ประกอบการอาชีพประมงชายฝั่งบริเวณท่าเรืออ่าวกึ่ง (ท่าเล)

๑๐) วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ เทศบาลตำบลป่าคลอกจัดประชุมเรื่องชุดลอกคลอง ร่องน้ำสาธารณะ บริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) เพื่อแก้ไขปัญหาการนำเรือเข้าออกให้กับกลุ่มชาวประมงจากการที่ร่องน้ำตื้นเขิน จากนั้นวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๓ เทศบาลตำบลป่าคลอกจึงมีหนังสือไปยังผู้ถูกร้องขอให้ชุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล)

๑๑) วันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๓ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต มีหนังสือแจ้งผู้ถูกร้องว่า การชุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) ต้องดำเนินการตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณจังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะต้องชุดลอกในพื้นที่ที่เป็นร่องน้ำเดิม เพื่อบำรุงรักษาทางน้ำ หรือดำเนินการเพื่อการเดินเรือเท่านั้น

๑๒) [REDACTED] ได้คัดค้านโครงการชุดลอกร่องน้ำดังกล่าว ต่อมาจังหวัดภูเก็ตจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) ตามคำสั่งจังหวัดภูเก็ต ที่ ๗๔๖๘/๒๕๖๓ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๓ การประชุมคณะกรรมการชุดดังกล่าวเมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้สรุปผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศของผู้เชี่ยวชาญว่า “ร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม” ผู้แทน [REDACTED] ซึ่งได้ร่วมเป็นคณะกรรมการชุดดังกล่าวจึงมีหนังสือลงวันที่ ๑ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ คัดค้านผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศและขอให้ทบทวนใหม่

๑๓) ผู้ร้องทั้งหกเห็นว่า บริเวณที่จะชุดลอกร่องน้ำเป็นพื้นที่ทับซ้อนระหว่างป่าสงวนแห่งชาติ ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี และป่าตามสภาพตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิมเพื่อการเดินเรือ แต่เป็นพื้นที่ที่เคยศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการทำเทียบเรือสำราญของเอกชน ซึ่งเดิมโครงการดังกล่าวจะชุดลอกร่องน้ำเป็นแนวตรงจากที่ดินเอกชนไปยังร่องน้ำลึก แต่เนื่องจากต้องตัดผ่านป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี ซึ่งมีความยุ่งยากซับซ้อนในการดำเนินการ จึงเสนอให้เอกชนชุดลอกและขอรับการสนับสนุนจากกรมเจ้าท่า แต่ปัจจุบันกลับกล่าวอ้างว่าเป็นการชุดลอกร่องน้ำเดิมตามคำร้องขอจากกลุ่มชาวประมง

/๑๔) นอกจากนี้...

๑๔) นอกจากนี้ ผู้ร้องทั้งหกยืนยันว่า [REDACTED]

ดำเนินกิจกรรมอนุรักษ์และปลูกป่าชายเลนร่วมกับหน่วยงานและภาคส่วนต่าง ๆ ต่อเนื่องเรื่อยมา ไม่เคยมีบุคคลหรือหน่วยงานใดคัดค้าน ทั้งนี้ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤษภาคม ๒๕๖๑ อธิบดี ทช. ได้ตรวจสอบพื้นที่ป่าชายเลนบ้านอ่าวกุ่ม รวมถึงพื้นที่ท่าเล และระบุว่าบริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ป่าชายเลน พร้อมกับให้ชาวบ้านร่วมกันปกป้องและจัดทำแนวเขตป่าชายเลนให้ชัดเจน รวมทั้งให้ปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูพื้นที่เสื่อมโทรมและถูกทำลาย แต่เมื่อมีโครงการทำเทียบเรือสำราญ กลับอ้างว่าพื้นที่ดังกล่าวเป็นร่องน้ำสาธารณะ

๒.๒.๒ ข้อเท็จจริงฝ่ายผู้ถูกร้อง

๑) ผู้ถูกร้อง

๑.๑) อ่าวกุ่มมีท่าเรือ ๓ แห่ง ได้แก่ ท่าคลอง ท่าเล และท่าหลังแดง ชาวประมงบริเวณท่าเล ๓๐ กว่าราย มีหนังสือแจ้งความเดือดร้อนจากการนำเรือเข้าออกบริเวณท่าเล เทศบาลตำบลปากคลองจึงได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกุ่ม (ท่าเล) เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้ขุดลอก ๗๙ เสียง ไม่เห็นชอบ ๑ เสียง และงดออกเสียง ๕ เสียง ต่อมาวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๖๓ คณะกรรมการธิการกฎหมายการยุติธรรมและสิทธิมนุษยชน สภาผู้แทนราษฎร ลงพื้นที่จังหวัดภูเก็ตรับฟังปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ประธาน [REDACTED] จึงแจ้งต่อคณะกรรมการฯ ว่า ไม่ได้เข้าร่วมการประชุม เมื่อ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ รวมทั้งอ่าวกุ่มมีปะการังและเป็นพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรีมีท่าเรืออยู่แล้ว ๒ แห่ง จึงไม่เห็นด้วยกับการขุดลอก และเห็นว่าการรับฟังความคิดเห็นไม่ครอบคลุมกลุ่มผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมด คณะกรรมการฯ จึงให้จัดประชุมอีกครั้ง โดยให้เชิญ [REDACTED] เข้าร่วมประชุมด้วย

๑.๒) เมื่อวันที่ ๒๒ กรกฎาคม ๒๕๖๓ มีการจัดประชุมรับฟังความคิดเห็น ณ เทศบาลตำบลปากคลอง แต่ [REDACTED] ได้คัดค้านโครงการ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ จึงขอความเห็นชอบจากที่ประชุมให้แต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาพิจารณาให้รอบด้านเพื่อลดความขัดแย้ง โดยที่ประชุมมีมติเห็นด้วย ๒๕ เสียง ไม่เห็นด้วย ๑๘๐ เสียง งดออกเสียง ๔๗ เสียง และมีมติเห็นชอบให้ขุดลอก ๑๗๕ เสียง ไม่เห็นด้วย ๒๔ เสียง และงดออกเสียง ๕๓ เสียง แม้ส่วนใหญ่จะเห็นชอบให้ขุดลอกและไม่ตั้งคณะกรรมการ แต่จังหวัดภูเก็ตเห็นความสำคัญเรื่องผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกุ่ม (ท่าเล) โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตเป็นประธาน ผู้ถูกร้องเป็นเลขานุการ และมีผู้แทนกลุ่มคัดค้านร่วมเป็นกรรมการ

๑.๓) วันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๔ คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ประชุมครั้งแรก มีความเห็นสรุปว่า บริเวณที่จะขุดลอกไม่พบหญ้าทะเล แต่พบปะการังในพื้นที่ข้างเคียง

/จึงให้มี...

จึงให้มีมาตรการป้องกันตะกอนเพื่อลดผลกระทบ และให้ติดตามการเปลี่ยนแปลงตามความเห็นของ ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามันตอนบน นอกจากนี้ การขุดลอกร่องน้ำมีเงื่อนไขว่า จะขุดลอกได้ก็ต่อเมื่อมีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม และต้องเป็นไปเพื่อการบำรุงรักษาความปลอดภัยในการเดินเรือ ซึ่งฝ่ายผู้ร้องเห็นว่า บริเวณท่าเลไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม ที่ประชุมจึงมีมติให้อ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ หากผลเป็นประการให้ถือเป็นข้อยุติ จึงทำหนังสือขอความอนุเคราะห์ไปยังผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศ

๑.๔) วันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๖๔ คณะเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลตีความและวิเคราะห์ภาพถ่ายทางอากาศได้ลงตรวจพื้นที่ และผู้เชี่ยวชาญได้ทำรายงานมายังคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ซึ่งได้อ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศตั้งแต่ปี ๒๕๑๐ พบว่า ร่องน้ำท่าเลด้านในติดกับที่นา มีความกว้าง ๒๖ เมตร ด้านข้างเป็นป่าชายเลน ทิศใต้เป็นพื้นที่ทำนา และมีลำห้วยรับน้ำจากเขาและที่สูงไหลลงร่องน้ำออกสู่ทะเล ปี ๒๕๑๙ ปี ๒๕๓๘ และปี ๒๕๔๒ ยังปรากฏลักษณะร่องน้ำเดิม ปี ๒๕๔๕ มีการพัฒนาพื้นที่ทำนาทุ่ง ปี ๒๕๕๘ ยังปรากฏลักษณะร่องน้ำเดิม แต่มีความกว้างประมาณ ๓๓ เมตร (วัดจากด้านใน) และปี ๒๕๖๑ ยังปรากฏลักษณะร่องน้ำเดิม มีความกว้าง ๓๐ เมตร ทิศตะวันออกและทิศตะวันตกเป็นป่าชายเลน ส่วนทิศใต้เป็นพื้นที่เลี้ยงกุ้ง และลำห้วยถูกขุดเป็นทางระบายน้ำ โดยสรุปแล้ว จากการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศปรากฏว่าบริเวณที่จะขุดลอกมีลักษณะของร่องน้ำเดิม

๑.๕) วันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ การประชุมคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ครั้งที่ ๒ ได้พิจารณาผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศของผู้เชี่ยวชาญ และมีมติเห็นชอบ ๑๑ เสียง ไม่เห็นชอบ ๕ เสียง (ฝ่ายผู้ร้อง) และงดออกเสียง ๑ เสียง โดยที่ประชุมมีมติเห็นชอบให้สำรวจออกแบบโครงการขุดลอก ๑๒ เสียง และมอบหมายผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานหลักในการขุดลอก จากนั้นผู้ถูกร้องได้แจ้งผลการประชุมไปยังสำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓ เพื่อให้สำรวจออกแบบแผนที่ขุดลอก ซึ่งหลังจากได้รับการอนุมัติแบบเรียบร้อยแล้ว ได้สอบถามความเห็นไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีความเห็นดังนี้

(๑) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต เห็นว่า การขุดลอกร่องน้ำเป็นกิจการต้องห้ามตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ เว้นแต่เป็นการขุดลอกในร่องน้ำเดิม และมีความเห็นเกี่ยวกับการจัดการวัสดุ ๒ กรณี ได้แก่ (๑) กรณีทิ้งวัสดุจากการขุดลอกในทะเลใกล้แนวร่องน้ำที่ขุดลอก ต้องติดตั้งม่านดักตะกอน และพิจารณาว่าเป็นการถมทะเลหรือไม่ (๒) กรณีทิ้งวัสดุจากการขุดลอกบนบก ต้องมีจุดคัดกรองวัสดุ และเนื่องจากพบว่าค้นบ่อที่ /จะใช้เป็น...

จะใช้เป็นจุดพักกองวัสดุขำรุด อาจส่งผลให้เกิดการรั่วไหลของดินตะกอนที่พักกองลงสู่ทะเล จึงให้ซ่อมแซมคันดินให้แล้วเสร็จก่อนการใช้งาน รวมถึงต้องปิดคลุมวัสดุขณะขนย้ายด้วย

(๒) สำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑๐ เห็นว่า ควรนำวัสดุจากการขุดลอกขึ้นบนบกเพื่อใช้เป็นสาธารณประโยชน์

(๓) ศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ตเห็นว่า เนื่องจากเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเล ในช่วงเวลาน้ำทะเลขึ้นสูงหรือช่วงฤดูมรสุมที่มีกระแสน้ำแรงเข้ากระทบชายฝั่ง จะทำให้วัสดุที่เกิดจากการขุดลอกถูกกระแสน้ำทะเลพัดพาเคลื่อนย้ายฟุ้งกระจายไปทับถมในบริเวณอื่น แม้จะติดตั้งม่านดักตะกอน แต่อาจทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความสมดุลระบบนิเวศชายฝั่ง และทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่สำคัญรวมทั้งป่าชายเลนบริเวณใกล้เคียงเกิดความเสียหายได้ จึงเห็นควรให้นำวัสดุจากการขุดลอกไปใช้ประโยชน์เพื่อการสาธารณะ

(๔) เทศบาลตำบลป่าคลอกแจ้งว่า ไม่ขัดข้องและต้องการให้นำกองวัสดุไปไว้ที่โรงเรียนบ้านป่าคลอก โรงเรียนบ้านบางโรง และศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุภูเก็ต เพื่อใช้ประโยชน์ต่อไป

๑.๖) วันที่ ๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๕ สำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓ ได้จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นอีกครั้งหลังจากการสำรวจและออกแบบโครงการ โดยมีผู้เข้าร่วม ๑๗๓ คน ที่ประชุมมีมติให้ขุดลอกร้อยละ ๙๗ และเมื่อวันที่ ๙ มีนาคม ๒๕๖๕ คณะกรรมการวิชาการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาคลื่นทะเลกัดเซาะชายฝั่งและการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลอย่างเป็นระบบ สภาผู้แทนราษฎร ได้ลงพื้นที่อ่าวกึ่งและรับฟังความคิดเห็นจากประชาชนทั้งสองกลุ่ม

ทั้งนี้ ตามระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ขุดลอกเพื่อดูแลและรักษาสภาพลำน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๖ ไม่ว่าจะเป็นท้องถิ่น ท้องที่ ส่วนราชการ ต้องยื่นขออนุญาตและแสดงแผนที่มาตราส่วน ๑ : ๒,๐๐๐ โดยมีวิศวกรรับรองแบบ จากนั้นให้เสนอไปยังกรมเจ้าท่าเพื่อให้ความเห็นชอบ ซึ่งตามหลักเกณฑ์กำหนดว่า การดำเนินการจะต้องไม่สร้างความเสียหายต่อสภาพตลิ่งและสภาพแวดล้อมทางน้ำ ถ้าบริเวณที่จะขุดลอกมีสิ่งก่อสร้างสำคัญ ต้องได้รับความยินยอมจากหน่วยงานที่ดูแล และหากเอาวัสดุจากการขุดลอกไปใช้ต้องได้รับอนุญาตก่อน จากนั้นให้ส่งแบบให้สำนักพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำพิจารณาแบบก่อนออกใบอนุญาตขุดลอก โดยใบอนุญาตมีอายุไม่เกิน ๖ เดือน ซึ่งการขุดลอกนี้ระเบียบไม่ได้กำหนดให้เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ แต่สำหรับกรณีอ่าวกึ่งนี้ จังหวัดภูเก็ตได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจขึ้นมาเพื่อศึกษาข้อกฎหมายในทุกมิติ เนื่องจากเกรงว่าจะมีผลกระทบทางกฎหมาย

/๒) สำนักงาน...

๒) สำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓

๒.๑) ร่องน้ำทางเดินเรือมี ๒ ประเภท คือ (๑) ร่องน้ำเศรษฐกิจ ซึ่งกรมเจ้าท่าจะรับประกันความลึกและขุดลอกเป็นประจำ และ (๒) ร่องน้ำทางเดินเรือทั่วไป ซึ่งการขุดลอกจะต้องมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากพื้นที่ที่ต้องการขุดลอกเพื่อประกอบการของบประมาณ สำหรับกรณีร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ได้รับการร้องขอเมื่อปี ๒๕๖๓ และสำรวจเบื้องต้นไว้แล้ว ต่อมาได้ออกแบบตามมติคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร ลึก ๒ เมตร ความกว้างด้านนอก ๓๐ เมตร ความกว้างด้านใน ๒๐ เมตร เนื่องจากด้านในมีป่าชายเลนจึงได้ขอความอนุเคราะห์จาก ทช. เข้าร่วมสำรวจร่องน้ำ

๒.๒) การขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีวัตถุประสงค์เพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และยังไม่ได้ตั้งงบประมาณการขุดลอก เนื่องจากต้องคำนึงถึงความขัดแย้งในพื้นที่ ซึ่งอธิบดีกรมเจ้าท่าเน้นย้ำว่า จะดำเนินการขุดลอกต่อเมื่อไม่มีปัญหาในพื้นที่แล้ว ทั้งนี้ โครงการขุดลอกร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ไม่เกี่ยวข้องกับโครงการทำเทียบเรือของเอกชน และไม่ทราบจุดที่ตั้งของโครงการทำเทียบเรือดังกล่าว

๒.๒.๓ ข้อเท็จจริงจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๑) สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต

การขุดลอกร่องน้ำเป็นกิจกรรมที่ได้รับการยกเว้นตามข้อ ๑๑ (๕) ของประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยจะต้องขุดลอกในพื้นที่ที่เป็นร่องน้ำเดิม และมีวัตถุประสงค์เพื่อบำรุงรักษาทางน้ำ หรือเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ จากการอ่านแปลแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศของผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า พื้นที่ดังกล่าวมีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม จึงไม่ขัดต่อประกาศ ทั้งนี้ ตามประกาศพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมจะมีคณะกรรมการทำหน้าที่กำกับดูแลและติดตาม ส่วนการขุดลอกร่องน้ำเป็นกิจกรรมที่สามารถดำเนินการได้ และจังหวัดภูเก็ตได้ตั้งคณะกรรมการเฉพาะกิจพิจารณาแล้ว อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความเห็นซึ่งครอบคลุมการกำหนดมาตรการป้องกันแล้ว จึงไม่ต้องเสนอคณะกรรมการพิจารณาอีก

๒) สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.)

๒.๑) การขุดลอกร่องน้ำไม่เข้าข่ายโครงการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๖ มกราคม ๒๕๖๔ สผ. ได้รับรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการทำเทียบเรือสำราญและกีฬาอ่าวกึ่งมาริน่า ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ เป็นโครงการประเภททำเทียบเรือสำราญกีฬาที่รองรับเรือได้ตั้งแต่ ๕๐ ลำขึ้นไป หรือมีพื้นที่ทำเทียบเรือรวม ตั้งแต่

/๑,๐๐๐ ตารางเมตร...

๑,๐๐๐ ตารางเมตร ขึ้นไป จึงเข้าข่ายต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม โดยโครงการตั้งอยู่หมู่ที่ ๙ บ้านอ่าวกุ้ง ตำบลปากคอก อำเภอลำลูกเกด จังหวัดภูเก็ต

๒.๒) วันที่ ๑๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ สม. ได้รับหนังสือจาก [REDACTED] ขอคัดค้านโครงการทำเทียบเรือสำราญฯ และรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ โดยให้เหตุผลว่าจะส่งผลกระทบต่อป่าชายเลน พื้นที่จับสัตว์น้ำ แนวปะการัง และกัลปังหาสีแดง ลำรางสาธารณะ ข้อพิพาททางสาธารณะ และการขุดลอกร่องน้ำ สม. จึงนำเรื่องดังกล่าวเสนอคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ ซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีมติรับทราบ และแจ้งให้ประธาน [REDACTED] เข้าร่วมประชุมเพื่อให้ข้อมูลประกอบการพิจารณา

๒.๓) สม. ได้นำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการข้างต้น เสนอคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ๓ ครั้ง และในการประชุมเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีมติไม่ให้ความเห็นชอบ จึงถือว่าจบกระบวนการพิจารณา

๒.๔) รายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการทำเทียบเรือสำราญฯ ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ และฉบับชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมครั้งที่ ๑ รวมทั้งการประชุมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ทั้ง ๓ ครั้ง มีข้อมูลและความเห็นที่สำคัญ ดังนี้

๒.๔.๑) พื้นที่ป่าชายเลนด้านหน้าโครงการทำเทียบเรือสำราญฯ มี ๒ ส่วน คือ (๑) ช่องว่างด้านนอกติดกับทะเล มีความกว้างประมาณ ๑๐.๕ เมตร ไม่อยู่ในพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี และ (๒) พื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่ติดกับพื้นที่โครงการบนบก มีสภาพเป็นป่าชายเลนตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ อยู่ในการดูแลของ ทช. ซึ่งพื้นที่ป่าชายเลนทั้งหมดไม่ว่าจะเป็นป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรีหรือตามพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ หากจะใช้ประโยชน์ต้องขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี และต้องขอใช้โดยหน่วยงานของรัฐเท่านั้น นอกจากนี้ การขุดลอกร่องน้ำของโครงการยังอยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ โดยชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต บริเวณอ่าวกุ้ง เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำนอกเขตอนุรักษ์ ซึ่งมีคุณค่าทางนิเวศวิทยา ส่วนใหญ่เป็นพืชป่าชายเลน จึงควรตรวจสอบผลกระทบจากกิจกรรมของโครงการและมาตรการป้องกันต่าง ๆ ให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ

๒.๔.๒) รายงานฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ ระบุว่า การก่อสร้างทำเทียบเรือสำราญฯ มีความจำเป็นต้องปรับปรุงร่องน้ำเดิมที่ชาวบ้านใช้อยู่ให้มีความกว้างและความลึกเพียงพอที่จะนำเรือเข้าออกจากท่าเรือ ซึ่งโครงการได้ขอคำแนะนำจากกรมเจ้าท่าเรื่องการขอ

/อนุญาตขุด...

อนุญาตขุดลอกร่องน้ำ รวมทั้งประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่แล้ว^๑ และตรวจสอบพื้นที่จาก ทช. แล้วว่า ไม่มีผลกระทบต่อพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี

ในประเด็นนี้ คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ได้สอบถามว่าการขุดลอกร่องน้ำเดินเรือจนถึงพื้นที่โครงการที่ระบุว่า กรมเจ้าท่าจะขุดลอกให้นั้น มีหนังสือยืนยันจากกรมเจ้าท่าหรือไม่ ซึ่งผู้แทนกรมเจ้าท่าให้ความเห็นว่า ตามหนังสือผู้ถูกร้องที่อ้างถึง ไม่มีข้อความใดที่ระบุว่ากรมเจ้าท่าจะขุดลอกร่องน้ำทางเข้า - ออกพื้นที่โครงการตามที่ระบุในรายงาน ทั้งนี้โดยปกติกรมเจ้าท่าจะขุดลอกร่องน้ำเพื่อประโยชน์แก่สาธารณะ ส่วนการประชุมรับฟังความคิดเห็นที่อ้างถึง เป็นการประชุมเกี่ยวกับร่องน้ำเดินเรือของประมงพื้นบ้าน ไม่ใช่โครงการทำเทียบเรือสำราญฯ อย่างไรก็ตาม เจ้าของโครงการและบริษัทที่ปรึกษาให้ข้อมูลต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ว่า การขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือจนถึงพื้นที่โครงการ ได้รับหนังสือยืนยันจากกรมเจ้าท่าเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๔ จึงไม่ปรากฏในรายงาน ส่วนการประชุมรับฟังความคิดเห็นเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓^๒ ยืนยันว่าในที่ประชุมได้กล่าวถึงการขุดลอกร่องน้ำเดินเรือเพื่อเข้าสู่พื้นที่โครงการ ส่วนโครงการจะขุดลอกร่องน้ำเพื่อนำเรือเข้า - ออกในพื้นที่โครงการก่อนการขุดแอ่งจอดเรือเท่านั้น

๒.๔.๓) [REDACTED] ให้ข้อมูลว่า ที่ดินของโครงการมีสำราญสาธารณะซึ่งยังมีข้อพิพาทกับชาวบ้าน โดยไม่ปรากฏในรายงานว่ามีสำราญสาธารณะอยู่บริเวณใด และที่ดินของโครงการที่ติดกับป่าชายเลนและชายทะเลเป็นพื้นที่เกินมาจากเอกสารสิทธิ ซึ่งต้องตรวจสอบอีกหลายขั้นตอน ที่ดินโครงการจึงยังไม่มี ความชัดเจน

๒.๔.๔) การประชุมของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ เมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๖๔ ได้พิจารณารายงานฉบับชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมครั้งที่ ๑ ซึ่งมีการอธิบายข้อมูล ดังนี้

/(๑) รายงาน...

^๑ ผู้ถูกร้องมีหนังสือ ที่ คค ๐๓๑๑.๒/๔๒๕ ลงวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๖๒ แนะนำเรื่องการขุดลอกร่องน้ำบริเวณทางเข้า-ออก ทำเทียบเรือของโครงการ โดยให้ดำเนินการตามระเบียบกรมเจ้าท่าว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ขุดลอกและดูแลรักษาสภาพลำนํ้า พ.ศ. ๒๕๕๖ ส่วนการประชุมรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ที่อ้างถึงในรายงาน คือ การประชุมเมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ ณ เทศบาลตำบลปากคลอง

^๒ หนังสือยืนยันเมื่อเดือนมกราคม ๒๕๖๔ ที่เจ้าของโครงการและบริษัทที่ปรึกษาแจ้งต่อคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ คือ เอกสารที่ปรากฏในภาคผนวก ๑ - ชผ ของรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการทำเทียบเรือสำราญและกักน้ำอ่าวกุ่มารีน่า ฉบับชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมครั้งที่ ๑ กล่าวคือ หนังสือของสำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓ ที่ คค ๐๓๒๐.๖/สบ.๓/๑๔ ลงวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๔ เรื่อง ขออนุมัติใช้แผนที่ร่องน้ำสาธารณะบริเวณอ่าวกุ่ม (ท่าเล) อ่าวเถกกลาง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งต่อมาผู้ถูกร้องได้มีหนังสือ ที่ คค ๐๓๑๕.๒/๓๔๔ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๖๔ เพื่อส่งข้อมูลรายละเอียดแผนที่และการดำเนินการขุดลอกร่องน้ำอ่าวกุ่มไปยังเจ้าของโครงการทำเทียบเรือสำราญฯ เพื่อนำไปใช้ประกอบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการต่อไป

(๑) รายงานระบุว่า การขุดลอกร่องน้ำเดินเรือจะดำเนินการโดยสำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓ ร่วมกับผู้ถูกร้อง ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับโครงการ จึงไม่สามารถชี้แจงในส่วนของการขุดลอกร่องน้ำได้

(๒) คณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ เห็นว่า ที่ระบุในรายงาน ว่า กิจกรรมของโครงการมีเพียงการขุดแอ่งจอดเรือ ไม่มีกิจกรรมขุดลอกร่องน้ำ โดยการขุดลอกร่องน้ำจะเป็นหน้าที่ของผู้ถูกร้อง จึงทำให้โครงการไม่มีทางเข้า – ออกสู่ทะเล ส่วนประเด็นแผนที่แสดงเอกสารสิทธิที่ดินโครงการที่มีบางส่วนคาบเกี่ยวกับเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนคลองพารา ควรต้องให้กรมที่ดินยืนยันว่าเอกสารสิทธิที่ดินชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

(๓) ผู้แทนกรมเจ้าท่าชี้แจงว่า ประเด็นร่องน้ำมีการประชุมระหว่างหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องและมีตัวแทนกลุ่มประมงพื้นบ้านที่มีเรือ ๓๐ ลำ ร้องขอผ่านเทศบาลตำบลปากคลองให้กรมเจ้าท่าขุดลอกร่องน้ำเดิม โดยผู้ถูกร้องได้ขอตั้งงบประมาณจากกรมเจ้าท่าในการบำรุงรักษาทางน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาให้กับกลุ่มประมงพื้นบ้าน ส่วนประเด็นการเชื่อมคลองเข้าไปในพื้นที่แอ่งจอดเรือของโครงการ เมื่อเจ้าของโครงการขุดแอ่งจอดเรือแล้ว จะต้องขออนุญาตกรมเจ้าท่าต่อเชื่อมคลองที่เป็นแหล่งน้ำสาธารณะเข้าไปยังที่ดิน

(๔) ผู้แทน ทช. ชี้แจงว่า แนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ ๙๒๑/๒๕๕๘ เห็นว่า การขุดลอกแม่น้ำลำคลองที่ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นเขิน พ.ศ. ๒๕๔๗ อันมีลักษณะเป็นการบำรุงรักษาแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎร ไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ดังนั้น กรมเจ้าท่าจึงไม่ต้องขอยกเว้นมติคณะรัฐมนตรี

๓) ศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ต และสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑๐ ชี้แจงข้อเท็จจริงสอดคล้องกัน ดังนี้

๓.๑) โครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกุ่ม (ท่าเล) ไม่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าเลนคลองพารา และเขตอนุรักษ์ป่าชายเลนตามแผนที่จำแนกเขตการใช้ประโยชน์ในป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๒ สิงหาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ พื้นที่ดังกล่าวจึงเป็นป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ มาตรา ๔ (๑) สภาพพื้นที่บริเวณอ่าวกุ่มเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล ประกอบด้วยพื้นที่ป่าชายเลน หาดเลน ลำคลอง และร่องน้ำ และจากข้อมูลผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ และการตรวจพื้นที่ของคณะผู้เชี่ยวชาญที่แต่งตั้งตามคำสั่งจังหวัดภูเก็ต พบว่าบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเป็นร่องน้ำเดิม ดังนั้น จึงสามารถขุดลอกได้ตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องมีมาตรการและแนวทางป้องกันไม่ให้ทรัพยากรทางทะเลและ

/ชายฝั่ง...

ชายฝั่งที่สำคัญ รวมทั้งป่าชายเลนบริเวณใกล้เคียงเกิดความเสียหายและมีผลกระทบทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสมดุลของระบบนิเวศชายฝั่ง

๓.๒) พื้นที่ป่าชายเลนบริเวณบ้านอ่าวกุ้งส่วนใหญ่มีสภาพสมบูรณ์ สำหรับพื้นที่ที่จะขุดลอกร่องน้ำ (ท่าเล) เป็นพื้นที่ต่อเนื่องจากที่ริมตลิ่ง ชายฝั่งทะเล และพื้นที่ใกล้เคียงทางด้านทิศตะวันออกและตะวันตกของแนวร่องน้ำ มีพันธุ์ไม้ป่าชายเลนจำพวกโกงกาง ลำพูทะเล ลำแพนทะเล และแสมทะเล ขึ้นอยู่ทั้งสองด้านค่อนข้างหนาแน่น จากข้อมูลของศูนย์วิจัยทางทะเลและชายฝั่งอันดามัน ตอนบนไม่พบแหล่งหญ้าทะเลหรือปะการังบริเวณที่จะขุดลอก แต่พบแหล่งปะการังบริเวณข้างเคียงได้แก่ แนวปะการังอ่าวกุ้ง พื้นที่ ๖๔ ไร่ ห่างจากพื้นที่ขุดลอกร่องน้ำประมาณ ๑.๒ กิโลเมตร ปะการังเกาะเฮ พื้นที่ ๖๒ ไร่ ห่างจากพื้นที่ขุดลอกร่องน้ำ ประมาณ ๒.๒ กิโลเมตร ปะการังเกาะง่า พื้นที่ ๑๓๑ ไร่ ห่างจากพื้นที่ขุดลอกร่องน้ำ ประมาณ ๒.๗ กิโลเมตร

๔) ศูนย์วิจัยทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งทะเลอันดามันตอนบน

การสำรวจทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่อ่าวกุ้งพบว่า มีทั้งแนวปะการังหญ้าทะเล และกัลปังหา แนวปะการังพบในหลายพื้นที่ ทั้งเกาะเฮ เกาะง่า เกาะปายู บ้านแหลมขาด และจากการติดตามสภาพแนวปะการังบริเวณอ่าวกุ้ง ตั้งแต่ปี ๒๕๖๑ ถึงปี ๒๕๖๕ พบว่า ปะการังมีแนวโน้มฟื้นตัว สำหรับหญ้าทะเลไม่พบในอ่าวกุ้งบริเวณจังหวัดภูเก็ต แต่พบในอ่าวกุ้งส่วนที่อยู่ในจังหวัดพังงา บริเวณแหลมสน แหลมสอง แต่เมื่อปี ๒๕๖๕ พบว่า มีหญ้าทะเลเกิดขึ้นมาที่เกาะเฮ ส่วนกัลปังหาแดงพบบริเวณใกล้เคียงเกาะเฮพื้นที่ประมาณ ๑๐ กว่าไร่ ห่างจากพื้นที่โครงการขุดลอกร่องน้ำประมาณ ๑.๓ กิโลเมตร

๕) กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.)

๕.๑) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ มาตรา ๑๒๐ กำหนดให้เจ้าท่ามีหน้าที่ดูแลรักษาและขุดลอกร่องน้ำ ทางเดินเรือ แม่น้ำ ลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย ดังนั้น การขุดลอกร่องน้ำสาธารณะเพื่อการดูแลรักษาร่องน้ำของกรมเจ้าท่า จึงไม่ต้องขออนุญาตตามมาตรา ๕๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ เทียบตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จ ที่ ๙๒๑/๒๕๕๘ อย่างไรก็ตาม กรมเจ้าท่ายังไม่ได้ส่งข้อมูลการสำรวจ ออกแบบ จัดทำแผนที่ รูปแบบและวิธีการขุดลอกร่องน้ำให้ ทช. จึงไม่ทราบขอบเขตพื้นที่โครงการที่ชัดเจนว่าอยู่บริเวณใดและทับซ้อนกับพื้นที่ของหน่วยงานใดบ้าง

/๕.๒) โครงการ...

๕.๒) โครงการชุดลอกร่องน้ำสาธารณะอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ยังอยู่ในการพิจารณาของส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และไม่ได้ผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัดภูเก็ต^๓

๕.๓) ทช. โดยสำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ ๑๐ ได้ส่งเสริมสนับสนุนและร่วมกิจกรรมอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับชุมชนบริเวณอ่าวกึ่งมาอย่างต่อเนื่อง และได้ขึ้นทะเบียนชุมชนชายฝั่งบ้านอ่าวกึ่ง เมื่อวันที่ ๙ พฤษภาคม ๒๕๖๕ ซึ่งจะได้ร่วมกันสนับสนุน ขับเคลื่อน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษา อนุรักษ์ ฟื้นฟู บริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนต่อไป

๖) จังหวัดภูเก็ต

ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการชุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) และจัดประชุม ๒ ครั้ง ครั้งที่ ๑ เมื่อวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๖๔ มีมติให้หาข้อสรุปว่าพื้นที่ดังกล่าวมีลักษณะเป็นร่องน้ำเดิมหรือไม่ และมอบหมายให้ฝ่ายเลขานุการส่งภาพถ่ายทางอากาศของศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ตหรือภาพถ่ายทางอากาศของหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้เชี่ยวชาญอ่านแปลและตีความภาพถ่ายทางอากาศในบริเวณที่จะดำเนินการชุดลอก โดยผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศเป็นประการใดให้ถือว่าผลดังกล่าวเป็นที่ยอมรับ การประชุมครั้งที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒๐ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้พิจารณาผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งระบุว่าร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม จึงให้ถือเป็นข้อยุติในประเด็นการพิจารณา และเห็นชอบให้สำรวจและออกแบบการชุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) โดยมอบหมายให้ผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานหลัก และให้สำรวจและออกแบบในส่วนที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป

๗) เทศบาลตำบลป่าคลอก

กลุ่มชาวประมงได้ยื่นหนังสือต่อเทศบาลตำบลป่าคลอกว่าไม่สามารถนำเรือเข้าออกได้ จึงมีหนังสือหาหรือศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ตและผู้ถูกร้องเพื่อหาเวที
/นำเสนอ...

^๓ พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ กำหนดให้มีคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ซึ่งมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธาน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้ทรงคุณวุฒิที่แต่งตั้งจากผู้แทนภาคประชาชนหรือชุมชนชายฝั่งในจังหวัดนั้น ซึ่งเป็นผู้มีความรู้และประสบการณ์เป็นที่ประจักษ์หรือเป็นที่ยอมรับด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านการท่องเที่ยว หรือด้านการประมง โดยคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด มีอำนาจหน้าที่เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการหรืออธิบดีเพื่อพิจารณาดำเนินการ ในกรณีที่น่าเชื่อว่าทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งภายในจังหวัดได้รับความเสียหายหรือจำเป็นต้องได้รับการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ หรือการฟื้นฟู

นำเสนอปัญหา แต่การประชุมครั้งแรกไม่ครอบคลุมผู้มีส่วนได้เสีย จึงจัดประชุมอีกครั้งและเชิญหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วม ในส่วนของหมู่ที่ ๙ บ้านอ่าวกุ้ง มีกิจกรรมอนุรักษ์ร่วมกับชุมชนมาตลอด แต่ขณะเดียวกันมีฝ่ายที่ร้องเรียนการตัดป่ากิจกรรมอนุรักษ์นอกเขตป่าชายเลน จึงได้สอบถามศูนย์บริหารจัดการทรัพยากรป่าชายเลนจังหวัดภูเก็ตกับผู้ถูกร้อง และปรากฏว่าบริเวณที่ตัดป่าอยู่ในร่องน้ำ เทศบาลตำบลป่าคลอกได้รับการร้องเรียนทั้งฝ่ายที่คัดค้านและสนับสนุนการขุดลอก และจะแก้ไขปัญหาให้ทั้งสองฝ่ายภายใต้กรอบของกฎหมาย

๒.๒.๔ การแสวงหาข้อเท็จจริงของพนักงานเจ้าหน้าที่

๑) เมื่อวันที่ ๑๑ พฤษภาคม ๒๕๖๕ กลุ่มผู้สนับสนุนการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกุ้ง (ท่าเล) ให้ข้อมูลต่อกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติและพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ ศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดภูเก็ต สรุปได้ว่า ท่าเลมีสภาพเป็นทำนน้ำตามธรรมชาติและชาวบ้านได้ใช้ประโยชน์มาตั้งแต่อดีต ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ชาวบ้านไม่มีงานทำจึงกลับมาประกอบอาชีพประมงพื้นบ้านมากขึ้น แต่เนื่องจากสภาพท่าเลช่วงเวลาน้ำลงมีระยะทางไกลประมาณ ๑-๒ กิโลเมตร จะประสบปัญหาการนำเรือเข้าออก จึงมีหนังสือไปยังเทศบาลตำบลป่าคลอกเพื่อขอให้ขุดลอกร่องน้ำอ่าวกุ้งบริเวณท่าเล ส่วนพื้นที่ด้านบนบริเวณท่าเลเดิมเป็นนาข้าว จากนั้นเปลี่ยนเป็นนากุ้ง ชาวบ้านจึงต้องการพัฒนาพื้นที่ท่าเลเพื่อเป็นทางเลือกในการประกอบอาชีพทั้งด้านการประมงและการท่องเที่ยว

๒) ศาลจังหวัดภูเก็ตมีคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๖๕ ยกฟ้องกรณีเจ้าของโครงการทำเทียบเรือสำราญเป็นโจทก์ยื่นฟ้อง [REDACTED] รวม ๕ คน ในข้อหาบุกรุกและทำให้เสียทรัพย์ เนื่องจากจำเลยจึงไม่อาจทราบได้ว่าเส้นทางสัญจรจากกูโบร์ไปยังอ่าวท่าเลนนั้น เป็นบริเวณที่อยู่ในแนวเขตที่ดินของโจทก์หรือเป็นที่สาธารณะ ต่อมาโจทก์ได้ยื่นอุทธรณ์ และเมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๖ ศาลอุทธรณ์ ภาค ๘ ได้พิพากษายืนตามคำพิพากษาศาลชั้นต้นโดยให้ยกฟ้องจำเลยทั้ง ๕ ราย^๔

๓) เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ [REDACTED] ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกุ้งผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต และผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาภูเก็ต เป็นคดีต่อศาลปกครองภูเก็ต ตามคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] กรณีคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่เจ้าหน้าที่ของรัฐละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติ เพื่อขอให้ศาลมีคำพิพากษาหรือมีคำสั่ง ดังนี้

/(๑) ให้ผู้ถูก...

^๔ สำนักข่าวประชาไท. ศาลอุทธรณ์ยืนยกฟ้องกลุ่มอนุรักษ์ป่าชายเลนอ่าวกุ้ง ถูกโครงการทำเทียบเรือฟ้องบุกรุก-ทำลายทรัพย์. สืบค้นจาก <https://prachatai.com/journal/2023/09/105776>, เมื่อ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๗

(๑) ให้ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามร่วมกันจัดประชุมเพื่อทบทวนมติคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ

(๒) เพิกถอนคำสั่งจังหวัดภูเก็ต ที่ ๗๔๖๘/๒๕๖๓ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ลงวันที่ ๒๘ ธันวาคม ๒๕๖๓

(๓) เพิกถอนการประชุมและมติของคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ที่เห็นว่า ร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิมและเห็นชอบให้ขุดลอกร่องน้ำดังกล่าว

ต่อมาศาลปกครองภูเก็ตได้พิจารณาแล้วมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาตามคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] เนื่องจากเห็นว่า การดำเนินการของผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามเป็นเพียงการเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายก่อนจะดำเนินการใด ๆ ต่อไป ผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยังมีได้ใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองที่มีผลกระทบต่อสภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของผู้ฟ้องคดี เมื่อผู้ถูกฟ้องคดีทั้งสามยังไม่มีการใช้อำนาจทางปกครองตามกฎหมาย ผู้ฟ้องคดีจึงมิใช่ผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย ทั้งนี้ ผู้ฟ้องคดีได้ยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณา ปัจจุบันคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างการพิจารณาของศาลปกครองสูงสุด

๒.๒.๕ ความเห็นของพยานผู้เชี่ยวชาญ

๑) [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ

คำว่าร่องน้ำมีความหมายแตกต่างกันไปตามบริบท สำหรับบริบทที่เกี่ยวกับภารกิจของกรมเจ้าท่าในกรณีการร้องเรียนนี้ หมายถึง ร่องน้ำเพื่อการเดินเรือเป็นหลัก เป็นเส้นทางที่เรือใช้เข้าออกหรือใช้ประโยชน์ได้โดยปกติ ไม่นับเหตุพิเศษ นั้นหมายความว่า ร่องน้ำต้องมีความลึกพอสมควร อย่างน้อยเวลาน้ำขึ้นเพื่อให้เรือเข้าใช้ประโยชน์ได้ สภาพพื้นที่ร่องน้ำต้องมีความราบเรียบ โลง ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ การอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศเป็นเพียงข้อสันนิษฐานซึ่งต้องพิจารณาประกอบข้อมูลการบันทึกหลักฐานทางประวัติศาสตร์ หรือการลงสำรวจพื้นที่ว่าท้องน้ำมีเศษซากตอไม้หรือไม่ ซึ่งขนาดของตอไม้สามารถบอกอายุได้

๒) [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ และด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และ [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและการจัดการสิ่งแวดล้อม ให้ข้อมูลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ

/ระหว่างปี...

ระหว่างปี ๒๕๑๐ – ๒๕๖๐ สอดคล้องกันว่า พื้นที่โครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) ไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม^๕

๓) [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๑) คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) พิจารณาเฉพาะข้อกฎหมาย ไม่ได้พิจารณาประวัติของพื้นที่ประกอบและภาพถ่ายที่เลือกมาใช้ทำความเข้าใจ ปรากฏเฉพาะปีที่พบช่องว่างที่ถูกอ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิม ส่วนปีที่ช่องว่างดังกล่าวถูกปกคลุมด้วยต้นไม้ไม่ได้ถูกนำมาตีความ และจากภาพถ่ายทางอากาศพบว่า เดิมน้ำจากนาอ่าวกึ่งไม่ได้ระบายออกสู่ทะเลในช่องที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิม แต่ภายหลังมีการพังคั้นนาอ่าวกึ่งให้น้ำระบายออก

๓.๒) บริเวณที่จะขุดลอกร่องน้ำท่าเล ปรากฏข้อมูลการร้องทุกข์กรณีการลักลอบตัดไม้ป่าชายเลน ซึ่งมีทั้งมีต้นลำภู ลำแพน จากการลงพื้นที่พบต้นไม้ที่ถูกตัดชัดเจน รวมทั้งต้นไม้ที่ยืนต้นตายซึ่งอยู่ในแนวที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิม

๓.๓) ปกติชุมชนบ้านอ่าวกึ่งมีท่าเรือและมีร่องน้ำปกติที่ชาวบ้านใช้และมีการขุดลอกอยู่เป็นประจำตั้งอยู่ในชุมชน มีความสะดวกต่อการขนส่งและนำเรือเข้าออก แต่บริเวณท่าเลอยู่ห่างออกไปจากชุมชน และไม่มีทางสาธารณะ

๓.๔) บริษัทที่ปรึกษาซึ่งรับผิดชอบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการทำเทียบเรือสำราญของเอกชน มีหนังสือลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๖๒ ไปยัง ทช. เพื่อขอความอนุเคราะห์ตรวจสอบแนวเขตป่าชายเลน โดยแนบรายละเอียดแผนที่ที่ปรากฏเส้นทางเดินเรือเข้าออกโครงการ พบว่า เป็นแนวเดียวกับที่กรมเจ้าท่าได้ออกแบบรายละเอียดการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๖๓

๓.๕) จากประสบการณ์ร่วมตรวจสอบผลกระทบจากโครงการขุดลอกร่องน้ำกันตัง จังหวัดตรัง พบว่า หน่วยงานได้รับความเสียหายจากตะกอนทราย หากมีโครงการขุดลอกร่องน้ำ จะต้องขุดลอกทุกปี ซึ่งตามแบบของกรมเจ้าท่าจะขุดลอกระยะทาง ๑,๒๐๐ เมตร และไปสิ้นสุดบริเวณกองกัลปังหา การเข้าออกของเรือจึงอาจสร้างคลื่นและดึงตะกอนมาทับถมได้

๔) [REDACTED] พยานผู้เชี่ยวชาญด้านระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

๔.๑) อ่าวกึ่งมีทรัพยากรเด่น คือ ป่าชายเลนและปะการังตามเกาะต่าง ๆ และชายฝั่ง ประมาณ ๓๔๕ ไร่ เป็นแนวปะการังน้ำตื้นที่เจริญได้ดีแม้จะมีตะกอนในธรรมชาติค่อนข้างสูง /เนื่องจาก...

^๕ โปรดดูรายละเอียดในภาคผนวก (หน้าที่ ๓๐)

เนื่องจากล้อมรอบด้วยป่าชายเลน พื้นที่เลค่อนข้างตื้น มีลักษณะเป็นทรายปนโคลน มีความลึกประมาณ ๐.๘ - ๓ เมตร ส่วนร่องน้ำทั่วไปที่มีเรือสัญจรมีความลึกประมาณ ๕ - ๙ เมตร ในช่วงน้ำลงต่ำ ตะกอนพื้นทะเลสามารถฟุ้งกระจายขึ้นมาทับถมแนวปะการังได้ง่าย จากการสำรวจของ ทช. ตั้งแต่ปี ๒๕๕๖ พบว่า แนวปะการังมีแนวโน้มพื้นตัวขึ้นอย่างต่อเนื่องจากสภาพเสียหายมาก มาเป็นสภาพสมบูรณ์ดีถึงดีมาก นอกจากนี้ยังพบกัลปังหาสีแดงที่ขึ้นหนาแน่นกระจายอยู่เป็นหย่อม ๆ ทรัพยากรเหล่านี้นอกจากจะมีความหลากหลายของสิ่งมีชีวิตและเป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนแล้ว ยังโดดเด่นในแง่ความยืดหยุ่นของระบบนิเวศที่สามารถดำรงอยู่ท่ามกลางสภาพแวดล้อมที่ไม่เหมาะสม เป็นแหล่งอนุบาลของตัวอ่อนสัตว์น้ำ เป็นแหล่งอาศัยหากินของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และเป็นแหล่งรายได้และทำการประมงที่สำคัญ ปริมาณตะกอนทั้งที่เกิดจากธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ที่เพิ่มขึ้นจากสภาพปกติในปัจจุบันและในระยะยาว จะส่งผลให้ป่าชายเลนและแนวปะการังเกิดความเสื่อมโทรมลง ซึ่งจะส่งผลถึงความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำและวิถีชีวิตของชุมชนชายฝั่งในบริเวณนี้

๔.๒) แนวปะการังบริเวณอ่าวกึ่งเป็นลักษณะแนวปะการังน้ำตื้นที่พบได้ทั่วไปในบริเวณทะเลอันดามัน คือ ส่วนบนของแนวปะการังจะโผล่พ้นน้ำในช่วงน้ำลงต่ำสุด ทำให้ง่ายต่อความเสื่อมโทรมทั้งจากปัจจัยสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ และมีประเด็นที่น่าสนใจ คือ

๔.๒.๑) อ่าวกึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศอ่าวพังงาที่ล้อมรอบด้วยป่าชายเลน พื้นทะเลเป็นทรายปนเลน มีปริมาณตะกอนในน้ำสูง อยู่ในเขตน้ำขึ้นน้ำลงที่ปะการังจะโผล่พ้นน้ำในช่วงน้ำลง โดยปกติแล้วแนวปะการังจะพัฒนาได้ดีในบริเวณน้ำใส มีแสงส่องถึง ตะกอนในน้ำค่อนข้างน้อย มีความเค็มคงที่ แนวปะการังบริเวณอ่าวกึ่งจึงอยู่ในสภาวะเสี่ยงมากที่จะได้รับผลกระทบทั้งจากธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ หากมีปริมาณตะกอนเพิ่มขึ้นแม้เพียงเล็กน้อย อาจทำให้ระบบนิเวศบริเวณนี้เกิดความเสื่อมโทรมลง

๔.๒.๒) เมื่อพิจารณาจากแผนที่เดินเรือ ประกอบกับภาพถ่ายทางอากาศพบว่า พื้นที่อ่าวกึ่งโดยเฉพาะบริเวณที่จะขุดลอกร่องน้ำมีสภาพค่อนข้างตื้นมาก คือ ๐.๘ - ๑.๒ เมตร ในช่วงน้ำลงต่ำสุด ซึ่งโดยปกติแล้วเรือที่สัญจรไปมาส่วนใหญ่เป็นเรือหางยาวของชาวบ้านที่ต้องการระดับความลึกไม่มากนัก หากมีการขุดลอกร่องน้ำจะทำให้มีความลึกหรือความกว้างเพิ่มขึ้นจากเดิมและจะรบกวนพื้นที่ของทะเลอย่างมาก เพราะพื้นทะเลส่วนใหญ่เป็นทรายปนเลน ทำให้เกิดการเพิ่มปริมาณตะกอนแขวนลอยในน้ำ มีการสะสมของตะกอนในบริเวณใกล้ชายฝั่ง ส่วนบริเวณร่องน้ำลึกที่อยู่ถัดออกไป ในช่วงน้ำเกิดกระแสน้ำจะค่อนข้างแรง เนื่องจากมีลักษณะเป็นร่องน้ำระหว่างภูเก็ติดกับพังงา ทำให้มีโอกาสที่ตะกอนจะถูกพัดพาตามกระแสน้ำ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรและพื้นที่ชายฝั่ง

/๔.๒.๓) หากมี...

๔.๒.๓) หากมีเรือสัญจรมากขึ้น คลื่นจากเรือและการเปลี่ยนแปลงพื้นที่ท้องทะเล จะทำให้ป่าชายเลนที่อยู่ด้านนอกปะทะกับคลื่นเกิดการโคล่นล้ม หรือทำให้ต้นอ่อนของไม้ชายเลนหลุดจากพื้น ทำให้สูญเสียป่าชายเลนที่จะช่วยป้องกันชายฝั่งจากคลื่นลมในระยะยาว

๔.๒.๔) ด้วยเหตุที่อ่าวกึ่งเป็นส่วนหนึ่งของอ่าวพังงาและอยู่ใกล้ชายฝั่งที่ได้รับอิทธิพลของตะกอนค่อนข้างสูง มีตะกอนไหลลงจากแผ่นดินอย่างสม่ำเสมอ หากมีกิจกรรมเดินเรืออย่างหนาแน่นในบริเวณนี้ คาดว่าต้องขุดลอกร่องน้ำเป็นประจำ ทำให้ทรัพยากรสิ่งมีชีวิตและระบบนิเวศได้รับผลกระทบอย่างต่อเนื่อง แนวปะการังและป่าชายเลนไม่สามารถฟื้นตัวได้และเสื่อมโทรมลงส่งผลต่อความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งอาศัยของสัตว์น้ำ และแหล่งประมงอันเป็นที่มาของรายได้และความยั่งยืนของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความผูกพันกับวิถีชีวิตชุมชนชายฝั่งในบริเวณนี้

๓. ความเห็นคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรณีตามคำร้องมีประเด็นที่ต้องพิจารณาว่า โครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรวมทั้งมีความเหมาะสมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด และพื้นที่ดำเนินโครงการมีสภาพเป็นร่องน้ำที่มีอยู่เดิมเพื่อการเดินเรือหรือไม่ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

๓.๑ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐^๖ มาตรา ๔๑ ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครอง

/ของหน่วยงาน ...

^๖ มาตรา ๔๑ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

(๑) ได้รับทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

(๓) เข้าชื่อกันเพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน หรือดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชนและได้รับแจ้งผลการพิจารณาโดยรวดเร็ว ทั้งนี้ หน่วยงานของรัฐต้องพิจารณาข้อเสนอแนะนั้นโดยให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพิจารณาด้วยตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

ฯลฯ

มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ ค้ำครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

ของหน่วยงานของรัฐ และมาตรา ๔๓ (๒) และ (๓) ได้ให้การรับรองสิทธิของบุคคลและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน รวมทั้งสามารถเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐให้ดำเนินการใดอันจะเป็นประโยชน์ หรือดเว้นการดำเนินการใดอันจะกระทบต่อความเป็นอยู่อย่างสงบสุขของประชาชนหรือชุมชน โดยเป็นหน้าที่ของรัฐตามมาตรา ๕๗ (๒) ที่จะต้องดำเนินการให้เกิดการอนุรักษ์คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว

นอกจากนี้ มาตรา ๕๘ ยังได้วางหลักไว้ในกรณีที่รัฐจะดำเนินการใดหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อม รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสีย ประชาชน และชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยบุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาต โดยรัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด เพื่อให้สอดคล้องกับหลักป้องกันไว้ก่อน (precautionary principle) ที่มุ่งเน้นการป้องกันผลกระทบล่วงหน้าต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะพื้นที่ระบบนิเวศที่เปราะบางและพื้นที่เสี่ยง

/เพื่อป้องกัน...

มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

เพื่อป้องกันความเสียหายที่จะเกิดขึ้น และต้องกำหนดมาตรการที่เหมาะสมเพื่อป้องกันมิให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหาย

๓.๒ กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights – ICESCR)^๗ ยังได้ให้การรับรองสิทธิในการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมและสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดและการดำรงชีวิตในสิ่งแวดล้อมที่ดีและยั่งยืน โดยรัฐจะต้องปรับปรุงในทุกด้านของสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมเพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธิเหล่านี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์ รวมทั้งต้องให้หลักประกันว่าการพัฒนาสิทธิทางเศรษฐกิจและการจัดการโรคทรัพยากรและทรัพยากรธรรมชาติ จะไม่ลดทอนวิถีชีวิตของประชาชน และตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกัน

๓.๓ ประเด็นที่หนึ่ง โครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีความเหมาะสมในการดำเนินการมากน้อยเพียงใด

๓.๓.๑ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ เป็นเครื่องมือทางกฎหมายที่เกี่ยวข้องโดยตรงในการควบคุมดูแลและติดตามตรวจสอบการบังคับใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในพื้นที่จังหวัดภูเก็ต โดยมีคณะกรรมการกำกับดูแลและติดตามผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม จังหวัดภูเก็ตทำหน้าที่พิจารณาก่อนที่จะดำเนินกิจกรรมใดที่ถูกกำหนดไว้เป็นข้อห้ามหรือต้องได้รับความเห็น หรือที่สุ่มเสี่ยงจะก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่

/คุ้มครอง...

^๗ ข้อ ๑

ฯลฯ

ฯลฯ

๒. เพื่อจุดมุ่งหมายของตน ประชาชาติทั้งปวงอาจจัดการโรคทรัพยากรและทรัพยากรธรรมชาติของตนได้อย่างเสรี โดยไม่กระทบต่อพันธกรณีใด ๆ อันเกิดจากความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักการแห่งผลประโยชน์ร่วมกันและกฎหมายระหว่างประเทศ ประชาชาติจะไม่ถูกลดทอนวิถีทางยังชีพของตนไม่ว่าในกรณีใด

ข้อ ๑๒

๑. รัฐภาคีแห่งกติกานี้รับรองสิทธิของทุกคนที่จะมีสุขภาพกายและสุขภาพจิตตามมาตรฐานสูงสุดเท่าที่เป็นได้

๒. ขั้นตอนในการดำเนินการโดยรัฐภาคีแห่งกติกานี้ เพื่อบรรลุผลในการทำให้สิทธินี้เป็นจริงอย่างสมบูรณ์จะต้องรวมถึงสิ่งต่าง ๆ ที่จำเป็นเพื่อ

ฯลฯ

ฯลฯ

(ข) การปรับปรุงในทุกด้านของสุขลักษณะทางสิ่งแวดล้อมและอุตสาหกรรม

ฯลฯ

ฯลฯ

คุ้มครองสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการดังกล่าวประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหลายภาคส่วน รวมทั้งผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อีกทั้งประกาศดังกล่าวมีข้อกำหนดว่า พื้นที่ทะเลรอบเกาะภูเก็ตและรอบเกาะบริวารต่าง ๆ ห้ามดำเนินกิจกรรมการขุดลอกร่องน้ำ เว้นแต่เป็นการบำรุงรักษาทางน้ำหรือการดำเนินการเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ และห้ามกระทำด้วยประการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือมีผลกระทบต่อปะการัง ซากปะการัง หินปะการัง กัลปังหา หรือหญ้าทะเล และห้ามเปลี่ยนแปลงธรรมชาติของป่าชายเลน เว้นแต่ได้รับอนุญาต และต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการข้างต้นด้วย

๓.๓.๒ อ่าวกึ่งอยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม และเป็นส่วนหนึ่งของระบบนิเวศอ่าวพังงา พื้นที่ทะเลค่อนข้างตื้น มีลักษณะเป็นทรายปนเลน ปริมาณตะกอนในน้ำสูง มีทรัพยากรเด่นทั้งป่าชายเลน ปะการังน้ำตื้น กัลปังหาสีแดง และความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งเป็นแหล่งอนุบาลของตัวอ่อนสัตว์น้ำ เป็นแหล่งอาศัยหากินของสัตว์น้ำที่มีความสำคัญทางเศรษฐกิจ และเนื่องจากอ่าวกึ่งอยู่ใกล้ชายฝั่งจึงทำให้มีตะกอนไหลลงจากแผ่นดินอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่ยังมีการขุดลอกร่องน้ำในทะเลเป็นกิจกรรมที่จะส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศทางทะเล โดยเฉพาะการพังกระจายของตะกอน เมื่อขุดลอกร่องน้ำแล้ว จะต้องขุดลอกอีกเป็นประจำเพื่อรักษาระดับความลึกท้องน้ำ การขุดลอกร่องน้ำจึงเป็นการรบกวนพื้นที่ท้องทะเล ส่งผลให้ปริมาณตะกอนแขวนลอยในน้ำเพิ่มขึ้น และการสะสมของตะกอนในบริเวณใกล้ชายฝั่งจะส่งผลกระทบต่อปะการัง สิ่งมีชีวิต และระบบนิเวศอย่างต่อเนื่อง

๓.๓.๓ นอกจากอ่าวกึ่งอยู่ในเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมแล้ว ยังอยู่ในเขตพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต^๔ ซึ่งมีคุณค่าทางนิเวศวิทยา แม้การขุดลอกร่องน้ำในทะเลจะไม่เข้าข่ายโครงการหรือกิจการที่ต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบ/สิ่งแวดล้อม...

^๔ คณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ ให้ขึ้นทะเบียนพื้นที่อ่าวพังงา และชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของเกาะภูเก็ต เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และกำหนดให้มีมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ เช่น (๑) ประกาศให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่าหรือพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือพื้นที่อนุรักษ์ลักษณะอื่น (๒) สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรู้ความเข้าใจในคุณค่าความสำคัญ และการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืนแก่ทุกภาคส่วนและประชาชนทุกระดับ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ (๓) ให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติที่เสื่อมโทรมและต้องการการปรับปรุงโดยด่วน เพื่อให้พื้นที่ชุ่มน้ำนั้นสามารถดำรงบทบาทหน้าที่ทางนิเวศวิทยาและอุทกวิทยาได้ตามธรรมชาติ (๔) ให้จัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครองฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนา พร้อมกำหนดแนวเขตกันชน ตลอดจนกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่ (๕) ให้จัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ที่ออกตามมาตรา ๔๖ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ เป็นต้น

สิ่งแวดล้อม และไม่มีกลไกที่กำหนดให้ต้องเสนอต่อคณะกรรมการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ก่อนดำเนินการ แต่การขุดลอกร่องน้ำในพื้นที่อ่าวกึ่งจะมีผลกระทบทั้งต่อตะกอน ปะการังน้ำตื้น กัลปังหา ป่าชายเลน และความหลากหลายทางชีวภาพ ผู้ถูกร้องและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงมีหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘ ในการศึกษาและประเมินผลกระทบ อย่างเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาอย่างรอบด้านรัดกุมเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม และการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓.๓.๔ ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบสรุปได้ว่า ในการดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำ สาธารณประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) ผู้ถูกร้องไม่ได้เสนอโครงการเข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการกำกับ ดูแลและติดตามผลการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมจังหวัดภูเก็ต แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตได้แต่งตั้ง คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) ขึ้นมา เป็นการเฉพาะ โดยมีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำเป็นหลัก แม้จะมี องค์ประกอบจากหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องบางส่วนร่วมเป็นกรรมการ และได้สอบถามความเห็นไปยัง หน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่การดำเนินการในลักษณะดังกล่าวไม่เป็นไปตามประกาศกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมในบริเวณ พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ และไม่ครอบคลุมการพิจารณาในมิติของทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ซึ่งเป็นประเด็นหลักที่มีความสำคัญตามลักษณะ ความพิเศษของพื้นที่ที่ถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม กรณีดังกล่าวจึงไม่สอดคล้องกับ หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๕๗ และมาตรา ๕๘

๓.๓.๕ ส่วนประเด็นความเหมาะสมในการดำเนินโครงการ ข้อเท็จจริงจากการ ตรวจสอบสรุปได้ว่า แผนที่และรายละเอียดการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) เป็นแนว ร่องน้ำเดียวกับที่มีการศึกษาและจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าเทียบ เรือสำราญของเอกชน โดยจุดสิ้นสุดการขุดลอกร่องน้ำบริเวณชายฝั่งเป็นพื้นที่รอยต่อกับพื้นที่เอกสาร สิทธิของเอกชนเจ้าของโครงการท่าเทียบเรือสำราญ ซึ่งคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการ ประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการโครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ มีมติไม่ให้ความเห็นชอบต่อรายงาน ดังกล่าว เมื่อพิจารณาจากความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ ประกอบรายงานการประเมิน ผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการท่าเทียบเรือสำราญ ฉบับเดือนธันวาคม ๒๕๖๓ และฉบับที่ชี้แจงข้อมูล เพิ่มเติม พบว่า ในการก่อสร้างท่าเทียบเรือสำราญ มีความจำเป็นต้องปรับปรุงร่องน้ำเดินเรือให้มีความกว้าง และความลึกเพียงพอที่จะนำเรือเข้าออกจากท่าเรือ แต่เนื่องจากการขุดลอกร่องน้ำในพื้นที่ป่าชายเลน เอกชนไม่สามารถดำเนินการได้ ในรายงานฉบับชี้แจงข้อมูลเพิ่มเติมจึงแก้ไขโดยระบุว่า การก่อสร้าง โครงการท่าเทียบเรือสำราญไม่มีกิจกรรมการขุดลอกร่องน้ำ แต่กรมเจ้าท่าจะเป็นผู้ดำเนินการขุดลอก /ร่องน้ำ...

ร่อนน้ำเพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับกลุ่มเรือประมงพื้นบ้าน โดยอ้างถึงผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศของคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ที่สรุปว่า ร่อนน้ำดังกล่าวเป็นร่อนน้ำสาธารณะที่มีอยู่เดิมและอยู่ในภารกิจของกรมเจ้าท่า หากโครงการทำเทียบเรือสำราญของเอกชนจุดแอ่งจอดเรือแล้วเสร็จจะขออนุญาตกรมเจ้าท่าเพื่อเชื่อมต่อแอ่งจอดเรือกับทางน้ำที่ขุดลอกต่อไป

นอกจากนี้ การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นการขุดลอกร่อนน้ำสาธารณประโยชน์ อ่าวกุ่ม (ท่าเล) และการพิจารณาของคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ เป็นช่วงเวลาเดียวกับที่มีการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการทำเทียบเรือสำราญของเอกชน ซึ่งพบว่ามีปัญหาเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ในการขุดลอกร่อนน้ำ ประกอบกับคณะกรรมการผู้ชำนาญการฯ มีข้อสังเกตเพิ่มเติมเกี่ยวกับพื้นที่ป่าชายเลนบริเวณโครงการที่มีทั้งพื้นที่ป่าชายเลนตามมติคณะรัฐมนตรี ป่าสงวนแห่งชาติ และป่าชายเลนตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และพื้นที่ของโครงการทำเทียบเรือสำราญของเอกชนซึ่งเป็นที่ดินเอกสารสิทธิ เมื่อเปรียบเทียบกับแผนที่ภาพถ่ายทางอากาศพบว่า พื้นที่โครงการทำเทียบเรือสำราญบางส่วนทับซ้อนกับพื้นที่ป่าชายเลน และยังมีข้อพิพาทเรื่องลำรางและทางสาธารณะกับชาวบ้าน ซึ่งสอดคล้องกับข้อพิจารณาของศาลจังหวัดภูเก็ต ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] ว่า แผนที่พิพาทที่เจ้าของโครงการทำเทียบเรือสำราญนำขึ้นมีเนื้อที่ไม่ตรงกับเอกสารสิทธิที่ดิน น.ส. ๓ จึงมีบริเวณที่ไม่อาจทราบได้ว่าอยู่ในแนวเขตที่ดิน น.ส. ๓ หรือเป็นที่สาธารณะ ดังนั้น แม้ปัจจุบันผู้ถูกร้องจะยังไม่ได้รับเรื่องเพื่อขอให้ออกใบอนุญาตขุดลอกร่อนน้ำจากหน่วยงานราชการหรือเอกชนรายใด และกรมเจ้าท่ายังไม่ได้จัดทำคำขอขออนุญาตขุดลอกร่อนน้ำ อ่าวกุ่ม (ท่าเล)^๔ แต่จากข้อเท็จจริงข้างต้นเห็นว่า หากดำเนินโครงการขุดลอกร่อนน้ำสาธารณประโยชน์ อ่าวกุ่ม (ท่าเล) จะสุ่มเสี่ยงที่จะก่อให้เกิดปัญหาความขัดแย้งจากความไม่ชัดเจนของพื้นที่ และหากมีการดำเนินโครงการในอนาคตจะมีผลกระทบต่อพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและการใช้ประโยชน์ของชุมชน อันอาจนำมาซึ่งการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๓.๓.๖ สำหรับประเด็นความเดือดร้อนในการนำเรือเข้าออกของกลุ่มเรือประมงพื้นบ้านที่ร้องขอให้มีการขุดลอกร่อนน้ำอ่าวกุ่ม (ท่าเล) นั้น ข้อเท็จจริงจากการตรวจสอบสรุปได้ว่าบริเวณอ่าวกุ่มมีท่าเรือสาธารณะ คือ ท่าคลอง ท่าศักดิ์ และท่าหลังแดง ตั้งอยู่ในพื้นที่ชุมชนและสะดวกต่อการจอดเรือและขนส่งสินค้าประมง ซึ่งรองรับเรือประมงของกลุ่มประมงพื้นบ้านได้อย่างเพียงพอ

๓.๓.๗ จากข้อเท็จจริงตามข้อ ๓.๓.๑ ถึง ๓.๓.๖ จึงเห็นว่า โครงการขุดลอกร่อนน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกุ่ม (ท่าเล) เป็นโครงการที่จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

/และสุ่มเสี่ยง...

^๔ จากคำชี้แจงของผู้ถูกร้อง ที่ปรากฏในคำสั่งไม่รับคำฟ้องไว้พิจารณาของศาลปกครองภูเก็ต คดีหมายเลขแดงที่ ส. ๑/๒๕๖๖ ลงวันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๖๖

และกลุ่มเสี่ยงที่จะนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินโครงการของรัฐในพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง สอดคล้องกับหน้าที่ของรัฐและการรับรองสิทธิชุมชนตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และเจตนารมณ์ในการตราพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘^{๑๐} ที่มุ่งเน้นการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น จึงเห็นควรเสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการต่อไป

๓.๔ ประเด็นที่สอง พื้นที่ดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำที่มีอยู่เดิมเพื่อการเดินเรือหรือไม่ อย่างไร

๓.๔.๑ ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณพื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐^{๑๑} กำหนดว่า พื้นที่ทะเลรอบ / เกาะภูเก็ต ...

^{๑๐} เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ ปัจจุบันการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังไม่มีความเป็นเอกภาพ ขาดการบูรณาการและการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชนในท้องถิ่น ประกอบกับได้มีการบุกรุกหรือเปลี่ยนแปลงสภาพพื้นที่เพื่อใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเป็นจำนวนมาก ทำให้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งเปลี่ยนแปลงและเสื่อมโทรมประกอบกับกฎหมายที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบันยังไม่มีมาตรการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในบางพื้นที่ สมควรมีกฎหมายเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารจัดการ การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ การฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการปลูก การบำรุงรักษา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอย่างสมดุลและยั่งยืน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

^{๑๑} ข้อ ๔ ให้จำแนกพื้นที่ที่ใช้มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามข้อ ๓ เป็น ๙ บริเวณ ตามแผนที่ท้ายประกาศหมายเลข ๑/๒ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

บริเวณที่ ๙ ได้แก่ พื้นที่ทะเลรอบเกาะภูเก็ตและรอบเกาะบริวารต่าง ๆ

ข้อ ๑๐ ในพื้นที่บริเวณที่ ๙ ห้ามกระทำการหรือประกอบกิจกรรม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๒) ทำให้เกิดมลพิษ ขยะมูลฝอย สารแขวนลอย ตะกอนแขวนลอย และมลสารปนเปื้อนจากการเดินเรือ การจอดเรือ การขนส่ง หรือการขนถ่าย ที่มีผลทำให้คุณภาพน้ำทะเลเสื่อมโทรมหรือเสียสภาพความเป็นธรรมชาติ ซึ่งอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรชีวภาพทางทะเล เช่น ปะการัง หญ้าทะเล สัตว์ทะเล

(๓) เก็บ ทำลาย หรือกระทำด้วยประการใด ๆ ที่อาจเป็นอันตรายหรือมีผลกระทบต่อปะการัง ชากปะการัง หินปะการัง กัลปังหา หรือหญ้าทะเล เว้นแต่

(ก) เป็นการศึกษาวิจัยทางวิชาการซึ่งได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(ข) กิจกรรมสาธารณูปโภคของรัฐที่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องได้รับความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๗ เพื่อนำไปประกอบการขออนุญาต ทั้งนี้ ให้แนบรายละเอียดของโครงการหรือกิจกรรม และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการขอรับความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๗ ด้วย

ฯลฯ

ฯลฯ

เกาะภูเก็ตและรอบเกาะบริวารต่าง ๆ ห้ามดำเนินการกิจกรรมการขุดลอกร่องน้ำ เว้นแต่เป็นการบำรุงรักษาทางน้ำหรือการดำเนินการเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงปรากฏว่าผู้ถูกร้องเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และภารกิจในการดูแลรักษาและขุดลอกร่องน้ำทางเดินเรือในแม่น้ำลำคลอง ทะเลสาบและทะเลภายในน่านน้ำไทย ตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ เมื่อปี ๒๕๖๓ ผู้ถูกร้องได้รับหนังสือแจ้งจากกลุ่มชาวประมงเกี่ยวกับปัญหาความเดือดร้อนจากการนำเรือเข้าออกบริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) เทศบาลตำบลปากคลองจึงจัดประชุมเพื่อรับฟังความเห็นเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) เมื่อวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๓ แต่ฝ่ายผู้ร้องและ [REDACTED] ไม่เห็นด้วยกับโครงการ เนื่องจากเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตจึงแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) เพื่อพิจารณาโครงการ

คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ พิจารณาแล้วมีมติให้อ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศและให้ถือเป็นข้อยุติ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตจึงมีหนังสือขอความอนุเคราะห์จากผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลและตีความภาพถ่ายทางอากาศ ซึ่งตีความแล้วเห็นว่า ร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม คณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ จึงมีมติให้ผู้ถูกร้องแจ้งสำนักงานพัฒนาและบำรุงรักษาทางน้ำที่ ๓ ให้สำรวจออกแบบแผนที่ขุดลอก ต่อมาผู้แทน [REDACTED] ซึ่งร่วมเป็นกรรมการได้มีหนังสือโต้แย้งผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ โดยอ้างผลการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศของนักวิชาการในพื้นที่และข้อมูลการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) รวมทั้งประวัติความเป็นมาของพื้นที่ ซึ่งเห็นว่า บริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ไม่ใช่ร่องน้ำเดิมเพื่อ

/การเดินเรือ...

ข้อ ๑๑ ในพื้นที่ตามข้อ ๔ ห้ามกระทำการหรือประกอบกิจกรรม ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

ฯลฯ

(๔) การกระทำใด ๆ ที่เป็นการเปลี่ยนสภาพธรรมชาติของพื้นที่พรุ และป่าชายเลน เว้นแต่

(ก) การดำเนินการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐเพื่อการศึกษาวิจัยทางวิชาการ การคุ้มครอง การฟื้นฟู การเพาะพันธุ์พืชและสัตว์น้ำ โดยต้องได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

(ข) การดำเนินการของส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐในพื้นที่ป่าชายเลนที่ได้รับการผ่อนผันจากคณะรัฐมนตรีให้ใช้ประโยชน์ได้ และได้รับอนุญาตตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยต้องได้รับความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๗ เพื่อนำไปประกอบการขออนุญาต ทั้งนี้ ให้แนบรายละเอียดของโครงการหรือกิจการ และมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพื่อประกอบการขอรับความเห็นจากคณะกรรมการตามข้อ ๑๗ ด้วย

(๕) การขุดลอกร่องน้ำ เว้นแต่เป็นการบำรุงรักษาทางน้ำ หรือการดำเนินการเพื่อความปลอดภัยในการเดินเรือ

ฯลฯ

ฯลฯ

การเดินเรือ ซึ่งแตกต่างกับความเห็นของคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ อย่างมีนัยสำคัญ แต่ความเห็นดังกล่าวไม่ได้รับการพิจารณาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง

๓.๔.๒ สำหรับประเด็นการตีความภาพถ่ายทางอากาศร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ และด้านการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้ความเห็นสรุปได้ว่า การอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศเป็นเพียงข้อสันนิษฐาน ซึ่งต้องพิจารณาประกอบข้อมูลประวัติศาสตร์ความเป็นมาของพื้นที่ รวมทั้งจะต้องสำรวจพื้นที่และสภาพแวดล้อมระบบนิเวศที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ จากการตีความภาพถ่ายทางอากาศประกอบการศึกษาประวัติดูแลและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) พบว่า บริเวณดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิม แต่เป็นเพียงช่องว่างระหว่างแนวต้นไม้ จากภาพถ่ายบางปี เช่น ปี ๒๕๔๘ แนวช่องว่างนี้มีต้นไม้ขึ้นปกคลุม อีกทั้งจากการสำรวจพื้นที่เมื่อปี ๒๕๖๓ และปี ๒๕๖๔ พบต่อไม้ทั้งตอเก่าและตอใหม่ถูกตัด ซึ่งเมื่อนำพิกัดไปเปรียบเทียบกับภาพถ่ายทางอากาศพบว่า ตอไม้ที่ถูกตัดเคยอยู่ในแนวที่จะขุดลอกร่องน้ำ นอกจากนี้ ยังพบก้อนหินขนาดใหญ่บริเวณด้านหน้าอ่าวกึ่ง (ท่าเล) และแนวสันทรายจากก้อนหินยาวมาจนถึงขอบป่าชายเลน เห็นได้ชัดเจนจากภาพถ่ายทางอากาศ ตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ ซึ่งแนวสันทรายนี้ทำให้ทิศทางการระบายน้ำจากนาทุ่งสู่ทะเลไปทางด้านทิศตะวันตก การออกแบบแนวการขุดลอกร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ที่ขุดไปทางทิศตะวันออก จึงไม่เป็นไปตามธรรมชาติ

๓.๔.๓ อย่างไรก็ตาม ในประเด็นนี้พบว่า เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๖ [REDACTED] ได้ยื่นฟ้องคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ต และผู้อำนวยการสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาภูเก็ต เป็นคดีต่อศาลปกครองภูเก็ต ตามคดีหมายเลขดำที่ [REDACTED] เพื่อขอให้ทบทวนผลการพิจารณาและเพิกถอนคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อศึกษาข้อกฎหมายฯ รวมทั้งเพิกถอนการประชุมและมติของคณะกรรมการดังกล่าวที่เห็นว่า ร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำเดิมและเห็นชอบให้ขุดลอกร่องน้ำอ่าวกึ่ง (ท่าเล) ซึ่งคดีดังกล่าวอยู่ระหว่างศาลปกครองสูงสุดพิจารณาอุทธรณ์คำสั่งไม่รับคำฟ้อง และเป็นประเด็นเดียวกันคำร้องนี้ กรณีจึงต้องด้วย มาตรา ๓๙ (๑) ประกอบมาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งบัญญัติให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ สั่งยุติเรื่อง หากเป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเป็นเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยชี้ขาดแล้ว จึงเห็นควรยุติเรื่องในประเด็นนี้

๔. มติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในคราวประชุม ด้านการคุ้มครองและส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ครั้งที่ ๑๔/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๗ จึงมีมติ ดังนี้

/๔.๑ ให้ยุติเรื่อง...

๔.๑ ให้ยุติเรื่องในประเด็นพื้นที่ดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) มีสภาพเป็นร่องน้ำที่มีอยู่เดิมเพื่อการเดินเรือหรือไม่ เนื่องจากต้องด้วยมาตรา ๓๙ (๑) ประกอบ มาตรา ๓๙ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๔.๒ โครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) เป็นโครงการที่จะมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และส่อเสี่ยงที่จะนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน จึงให้เสนอแนะมาตรการหรือแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อกรมเจ้าท่า ผู้ว่าราชการ จังหวัดภูเก็ต กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และคณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๔๗ (๓) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๒๖ (๓) ประกอบมาตรา ๔๒ เพื่อดำเนินการ ดังนี้

๔.๒.๑ ให้กรมเจ้าท่าพิจารณาทบทวนโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์ อ่าวกึ่ง (ท่าเล) เนื่องจากเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่จะมีผลกระทบต่อพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และส่อเสี่ยงที่จะนำไปสู่การละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๒.๒ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภูเก็ตกำชับหน่วยงานในพื้นที่ กรณีที่จะดำเนิน โครงการหรือกิจกรรมในพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและพื้นที่ชุ่มน้ำ ให้ปฏิบัติตามประกาศกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดเขตพื้นที่และมาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ในบริเวณ พื้นที่จังหวัดภูเก็ต พ.ศ. ๒๕๖๐ และมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๔๓ และวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่องการขึ้นทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำ และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ อย่างเคร่งครัดต่อไป

๔.๒.๓ ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งอนุรักษ์และฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน บริเวณที่จะดำเนินโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณะประโยชน์อ่าวกึ่ง (ท่าเล) โดยให้ชุมชนชายฝั่งและ ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการ

๔.๒.๔ ให้กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งร่วมกับสำนักงานที่ดินจังหวัดภูเก็ต สาขากลาง ตรวจสอบแนวเขตป่าชายเลนบริเวณอ่าวกึ่ง (ท่าเล) กับพื้นที่ของเอกชน ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริง ตามข้อพิจารณาของศาลจังหวัดภูเก็ต ตามคำพิพากษาในคดีหมายเลขแดงที่ [REDACTED] และ ความเห็นของคณะกรรมการผู้ชำนาญการพิจารณารายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมโครงการ โครงสร้างพื้นฐานทางน้ำ กรณีพื้นที่ป่าชายเลนบางส่วนและทางสาธารณะอาจทับซ้อนกับที่ดินของเอกชน

๔.๒.๕ ให้คณะกรรมการนโยบายและแผนการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่งแห่งชาติ กำหนดกลไกการตรวจสอบและกลั่นกรองการดำเนินโครงการในพื้นที่ทางทะเลและชายฝั่ง ที่อาจส่งผลกระทบต่อการคุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง โดยอาจให้คณะกรรมการทรัพยากร

/ทางทะเล...

ทางทะเลและชายฝั่งจังหวัด ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองโครงการเบื้องต้นเพื่อให้ความเห็นหรือคำแนะนำ
ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องก่อนตัดสินใจดำเนินโครงการ

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

นางสาวพรประไพ กาญจนรินทร์

นางปรีดา คงแป้น

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุชาติ เศรษฐมาลินี

นางสาวศยามล ไกยูรวงศ์

นางสาวปติกาญจน์ สิทธิเดช

นายวสันต์ ภัยหลีกลี้

นางสาวสุภัทรา นาคะผิว

ประธานกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

ภาคผนวก

๑. นางสาวสนิธ พงศ์สุวรรณ พยานผู้เชี่ยวชาญด้านการอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ และด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

การตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณอ่าวท่าเลและอ่าวท่าคลอง โดยมีวิธีการดังนี้ (๑) ตรวจสอบภาพถ่ายทางอากาศจากกรมแผนที่ทหาร ๗ ช่วงปี ได้แก่ ปี ๒๕๑๐ ปี ๒๕๑๙ ปี ๒๕๓๘ ปี ๒๕๔๒ ปี ๒๕๔๘ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๖๐ (๒) สัมภาษณ์ประวัตินุชนและการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินจากผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในชุมชนมาเป็นเวลานาน และใช้การวิเคราะห์สามเส้า (๓) สำรวจพื้นที่ในภาคสนาม จับพิกัดลงข้อมูลในโปรแกรม Google earth และ (๔) นำข้อมูลทั้ง ๓ ส่วน มาสรุปการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็น ๗ ระยะ ดังนี้

๑.๑ ปี ๒๕๑๐ ยุคก่อตั้งชุมชน ชาวบ้านประกอบอาชีพทำนา สวนมะพร้าว และประมง โดยใช้เครื่องมือประมงที่สานจากไม้และเถาวัลย์ แต่ในชุมชนยังไม่มีเรือ (มีเรือลำแรกเป็นเรือแจวเมื่อปี ๒๕๑๒) จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบว่า เรือนยอดต้นไม้บริเวณท่าเลไม่ชิดกัน ตรงกลางช่องว่างมีไม้ยืนต้น ๑ ต้น ถัดไปด้านทิศใต้ของแนวช่องว่างมีแนวสันทรายซึ่งมีพรรณไม้ขึ้นปกคลุมระหว่างป่าชายเลนและป่าชายหาด สอดคล้องกับข้อมูลของชาวบ้านว่า บริเวณนี้เป็นเส้นทางออกมาจับสัตว์น้ำในช่วงน้ำลง นอกจากนี้ พื้นที่มีทรายปนเลน พรรณไม้ที่ขึ้นเป็นไม้ถั่ว โปรง ตะบูน ปอทะเล หยีทะเล ชาวบ้านนิยมนำมาใช้เป็นไม้ค้ำยัน และทำเครื่องมือประมงต่าง ๆ จากภาพนี้ยังไม่มีหลักฐานใดบ่งชี้ว่าเป็นร่องน้ำ

๑.๒ ปี ๒๕๑๙ ยุคสัมปทานป่าชายเลน ชาวบ้านประกอบอาชีพค้าขายเพิ่มขึ้น เริ่มมีเงินใช้และต่อเรือมากขึ้น ในช่วงแรกเป็นเรือพาย ชาวบ้านจะพายเรือไปจอดที่ท่าคลอง เว้นแต่ช่วงที่มีคลื่นลมจะจอดหลบลมไว้ในป่าชายเลนที่ท่าเล จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบ (๑) กองหินด้านทิศเหนือของแนวช่องว่าง (๒) แนวสันทรายที่เกิดจากการสะสมทรายเป็นเส้นทางยาวลงมาจากทิศใต้เชื่อมกับหย่อมป่าบนสันทรายบริเวณท่าเล ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานที่ว่า ช่องว่างเรือนยอดต้นไม้บริเวณท่าเลเป็นแนวสันทราย และหย่อมป่าขยายใหญ่กว่าปี ๒๕๑๐ แสดงให้เห็นว่าหลังจากมีเรือแจว ชาวบ้านใช้พื้นที่ท่าเลลดลง พรรณไม้บริเวณสันทรายป่าชายเลนท่าเลฟื้นตัวได้ดี

๑.๓ ปี ๒๕๓๘ ยุคนากุ้ง เริ่มทำนากุ้งครั้งแรกประมาณปี ๒๕๓๒ และขยายนาุ้งออกไปในพื้นที่ซึ่งในปี ๒๕๑๐ และ ๒๕๑๙ เคยเป็นป่าชายเลนทั้งผืน บริเวณท่าคลองพบการขยายชุมชนและมีถนนตัดผ่าน และจากภาพถ่ายในปี ๒๕๓๘ ในช่วงน้ำลงพบเรือจอดอยู่ในคลองอ่าวกุ้งและบริเวณท่าคลอง ไม่มีเรือจอดในท่าเล สอดคล้องกับข้อมูลชุมชนที่บอกเล่าว่า ทางลงท่าเลถูกปิดด้วยนาุ้ง จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบว่า เมื่อลากเส้นสมมติจากกองหินผ่านชายหาดมายังขอบด้านในนาุ้ง

/แปลงนอก...

แปลงนอกสุดพบว่า บริเวณใต้เส้นสมมติเป็นป่าชายเลน และเมื่อเปรียบเทียบกับภาพถ่ายเมื่อปี ๒๕๑๙ พบว่า ป่าบนสันทรายและป่าชายเลนที่ติดกับด้านทิศตะวันออก บางส่วนถูกแทนที่ด้วยนาุ้ง และมีแถบช่องว่างใหม่เกิดขึ้นในพื้นที่ป่าชายเลน ๒ แนว พบว่าเป็นทางน้ำเข้าบ่อุ้ง และพบบ่อสี่เหลี่ยมที่ระบุในแผนที่ว่า เป็นบ่อตากซี้กุ้ง ล้ำลงไปบริเวณที่เคยเป็นป่าชายเลนเมื่อปี ๒๕๑๙ และ ๒๕๑๐ และจากภาพถ่ายไม่มีเรือจอดบริเวณท่าเลในช่วงน้ำลง ในขณะที่ภาพถ่ายเดียวกันมีเรือหลายลำจอดในคลองอ่าวกุ้ง และท่าคลอง ดีความได้ว่าบริเวณท่าเลไม่ใช่ร่องน้ำ

๑.๔ ปี ๒๕๔๒ ยุคหลังสัมปทานป่าชายเลน ป่าชายเลนมีเรือนยอดแน่นทึบขึ้นกว่าภาพถ่ายในยุคก่อน นาุ้งได้ขยายออกไปชิดกับกูบอร์ และห้ามไม่ให้เดินผ่าน รวมทั้งได้หลายคันบ่อุ้งบางส่วน บ่อตากซี้กุ้งขยายลงไปในพื้นที่ป่าชายเลนมากขึ้น จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบว่า กองหินและแนวสันทรายยังอยู่ที่เดิม เมื่อพิจารณาจากแนวเส้นสมมติที่ลากจากกองหินมายังขอบบ่อุ้งด้านใน ยังคงพาดผ่านป่าชายเลน ทางน้ำเข้าบ่อุ้งที่ปรากฏบนแผนที่ปี ๒๕๓๘ ยังเห็นชัดเจน ช่องว่างด้านทิศตะวันออกขยายใหญ่ขึ้น ส่วนแนวแยกเรือนยอดต้นไม้แคบลง เนื่องจากต้นไม้ป่าชายเลนเจริญเติบโต และไม่พบร่องรอยการใช้ประโยชน์เป็นร่องน้ำเพื่อนำเรือเข้าออก

๑.๕ ปี ๒๕๔๘ หลังจากนาุ้งได้ปิดทางเดิน ชาวบ้านจึงพัฒนาทางเดินเส้นใหม่เลียบบคลองอ่าวกุ้งไปยังกูบอร์ และใช้เส้นทางนี้ออกไปจับสัตว์น้ำในป่าชายเลน บริเวณท่านายเหมและท่าเลกลายเป็นพื้นที่ปิดของเอกชนโดยสมบูรณ์ ส่วนท่าคลองชุมชนขยายตัวอย่างต่อเนื่อง เรือทั้งหมดในหมู่บ้านเข้าออกทางท่าคลอง จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบว่า ภาพถ่ายเป็นภาพสีเห็นกองหินและแนวสันทรายชัดเจนขึ้น เมื่อเปรียบเทียบเส้นสมมติที่ลากจากกองหินถึงขอบบ่อุ้งด้านในได้ผลเหมือนกับภาพถ่ายก่อนหน้านี้ คือ พื้นที่ใต้เส้นสมมติเป็นป่าชายเลนที่อุดมสมบูรณ์ การใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณท่าเลไม่เปลี่ยนแปลงจากปี ๒๕๔๒ มากนัก ยกเว้นรอยแยกเรือนยอดป่าชายเลนบริเวณทางน้ำเข้านาุ้งที่เคยถูกเปิดโล่งในปี ๒๕๓๘ ปรากฏเรือนยอดป่าชายเลนขึ้นแทนที่เป็นหย่อม ๆ ทำให้ทุกรอยแยกแคบลง แสดงถึงศักยภาพของพรรณไม้ป่าชายเลนที่ฟื้นฟูกลับสู่สภาพสมบูรณ์

๑.๖ ปี ๒๕๕๘ บริเวณท่าเลเป็นพื้นที่ปิดของเอกชน และนาุ้งด้านทิศตะวันออกได้เลิกดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ชาวบ้านเริ่มสังเกตเห็นต้นไม้ด้านหน้าท่าเลเริ่มยืนต้นตายผิดปกติ และเห็นร่องรอยการเลื้อยโคนไม้ใหญ่และเผา จากการตีความบริเวณที่อ้างว่าเป็นจุดร่องน้ำเดิม พบว่า ป่าชายเลนโดยทั่วไปมีสภาพสมบูรณ์ บริเวณที่เคยมีรอยแยกของเรือนยอด ทั้งบ่อตากซี้กุ้ง และทางน้ำเข้านาุ้ง มีไม้ป่าชายเลนขึ้นจนแน่นปิดชิดกัน ยกเว้นป่าชายเลนทางทิศตะวันตกของเส้นสมมติพบว่า ต้นไม้ป่าชายเลนที่เคยขึ้นบนสันทรายปนเลนหายไปจนหมด เกิดเป็นที่ว่างกว้างเกือบ ๓๐ เมตร ซึ่งไม่เคยปรากฏในแผนที่ภาพถ่ายทั้ง ๕ ฉบับก่อนหน้านี้ สอดคล้องกับการบอกเล่าของชาวบ้านถึงการตัดไม้ป่าชายเลนในช่วงก่อนการถ่ายภาพในปี ๒๕๕๘ ส่วนการตีความแผนที่ปี ๒๕๖๐ พบว่า สภาพโดยทั่วไป

/ไม่แตกต่าง...

ไม่แตกต่างจากปี ๒๕๕๘ มากนัก มีเพียงพืชพรรณที่ขึ้นบริเวณขอบนาทุ่งร้างเพิ่มมากขึ้น และไม่ป่าชายเลนที่ขึ้นบริเวณบ่อดักขี้กุ่มมากขึ้น

๑.๗ จากการสำรวจพื้นที่ท่าเลเมื่อเดือนสิงหาคม ๒๕๖๓ พบว่า พื้นที่ที่ถูกเปิดโล่งกว้างประมาณ ๓๐ เมตร มีต้นไม้ยืนต้นใบเดี่ยวร่วงเป็นหย่อม ๆ และมีไม้ป่าชายเลนกระจายอยู่หน้าบ่อกุ้งร้าง และไม่มีร่องน้ำ นอกจากนี้ยังพบตอไม้ ๙๙ ตอ มีทั้งตอเก่าและตอใหม่ และจากการสำรวจเมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๖๔ พบว่า ต้นไม้บริเวณนี้ถูกตัดออกทั้งหมด และพบการขุดร่องน้ำพร้อมทะเลาะคันนาทุ่งร้างเพื่อให้น้ำทะเลเข้าออก ทั้งนี้ จากการวัดพิกัดตำแหน่งตอไม้ ๙๙ ตอ โดยใช้แอปพลิเคชัน Handy GPS นำไปลงพิกัดในโปรแกรม Google earth และเปรียบเทียบกับภาพถ่ายย้อนหลังไปจนถึงปี ๒๕๔๗ ซึ่งเป็นปีแรกที่มีฐานข้อมูลพื้นที่อ่าวกุ่มในโปรแกรม Google earth พบว่า ตอไม้ที่ถูกตัดเป็นบริเวณเดียวกับพื้นที่ที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิมที่จะมีโครงการขุดลอกร่องน้ำสาธารณประโยชน์อ่าวกุ่ม (ท่าเล)

๒. นายวีรนนท์ สงสม พยานผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีภูมิสารสนเทศและการจัดการสิ่งแวดล้อม

การอ่านแปลภาพถ่ายทางอากาศ ระหว่างปี ๒๕๑๐ – ๒๕๖๐ (ปี ๒๕๑๐ ปี ๒๕๑๙ ปี ๒๕๓๘ ปี ๒๕๔๒ ปี ๒๕๔๘ ปี ๒๕๕๘ และปี ๒๕๖๐) โดยอาศัยเทคนิคการแปลภาพด้วยสายตา โดยการจำแนกวัตถุตามลักษณะรูปร่าง สี เงาม และขนาด สรุปผลได้ดังนี้

๒.๑ ภาพถ่ายในปี ๒๕๑๐ มีความคมชัดน้อย ยากที่จะบอกว่าเป็นร่องน้ำเดิมหรือไม่ แต่สามารถแปลผลได้ว่า บริเวณที่อ้างว่าเป็นร่องเดิมพบช่องว่างระหว่างต้นไม้ และถัดเข้ามามีพื้นที่โล่ง หากมีร่องน้ำจะปรากฏเส้นลำน้ำ ในการอ่านแปลภาพถ่ายจึงต้องพิจารณาว่าบริเวณใดที่จะเป็นเส้นลำน้ำ ซึ่งพบแนวเส้นที่มีลักษณะเป็นแนวยาว ๒ แนว แต่เป็นแนวสั้น จึงต้องพิจารณาจากภาพถ่ายของปีอื่นประกอบ

๒.๒ ภาพถ่ายในปี ๒๕๑๙ มีความชัดมากขึ้น พื้นที่โล่งด้านในพบเส้นแนวคันนา จึงสันนิษฐานว่าเป็นทุ่งนา ส่วนบริเวณที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิมพบว่า ช่องว่างเริ่มชัดมากกว่าปี ๒๕๑๐ บ่งบอกได้ว่าต้นไม้เจริญเติบโตขึ้นมา แปลความได้ว่า ช่องว่างดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นร่องน้ำ เนื่องจากหากเป็นร่องน้ำจะมีน้ำจืดไหลลงไป ต้นไม้ป่าชายเลนจะไม่สามารถเติบโตได้ ส่วนบริเวณพื้นที่รอบนอกเป็นสวนยางพารา หากขยายภาพจะเห็นแนวคันนาชัดเจนมากขึ้น และเพื่อให้มีความแม่นยำในการอ่านแปลมากยิ่งขึ้น จะดูทิศทางของแสงและเงาเพื่อบ่งบอกความลาดเอียงของพื้นที่ แล้วจึงพิจารณาความเป็นไปได้ว่าจะมีเส้นลำน้ำมาจากทิศทางใด ซึ่งพบว่ามีแนวเส้นที่มีความเป็นไปได้ ๔ แนว สำหรับแนวเส้นที่ผู้เชี่ยวชาญชี้ว่าเป็นแนวเส้นลำน้ำเดิมนั้น พิจารณาจากลักษณะภูมิประเทศแล้วพบว่า สวนทางกับความลาดเอียงของพื้นที่ ส่วนแนวเส้นอื่น เมื่อพิจารณาจากสีที่ปรากฏในภาพถ่ายแล้ว เป็นเส้นที่มีลักษณะเป็น

/สีสว่าง...

สีสว่างบ่งบอกถึงการใช้พื้นที่เป็นประจำ เช่น ชาวบ้านใช้เป็นเส้นทางสัญจร ส่วนเส้นที่มีลักษณะตรงดิ่งเห็นว่า หากเป็นเส้นลำน้ำหรือเส้นทางสัญจรจะมีความคดเคี้ยว จึงไม่น่าจะเป็นเส้นลำน้ำ

๒.๓ ภาพถ่ายในปี ๒๕๓๘ พบว่า พุงนาเปลี่ยนเป็นนาทุ่ง บริเวณจุดที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิมพบว่า มีช่องว่างเกิดขึ้น ๓ ช่อง สันนิษฐานว่ามีการตัดต้นไม้เพื่อเป็นช่องระบายน้ำจากนาทุ่งลงทะเล โดยช่องว่างที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิมที่ปรากฏในภาพถ่ายปี ๒๕๑๐ และปี ๒๕๑๙ พบว่า ไม่มีการใช้งานช่องว่างดังกล่าวแล้ว แต่ไปใช้ช่องว่างใหม่ที่เกิดขึ้นแทน

๒.๔ ภาพถ่ายในปี ๒๕๔๒ บริเวณช่องว่างที่อ้างว่าเป็นร่องน้ำเดิมพบว่า มีต้นไม้ขึ้นชิดกันเนื่องจากไม่ได้ถูกใช้งาน และจากภาพถ่ายในปี ๒๕๔๘ พบว่า ช่องว่างดังกล่าวมีต้นไม้ขึ้นปกคลุมชัดเจน แต่ภาพถ่ายในปี ๒๕๕๘ ไม่พบต้นไม้บริเวณช่องว่างดังกล่าวแล้ว แสดงให้เห็นว่า ในช่วง ๑๐ ปี มีการตัดต้นไม้และกลับมาใช้งานช่องว่างนี้จนถึงปัจจุบัน

๒.๕ ภาพถ่ายจากโปรแกรม Google earth ในปี ๒๕๖๕ แสดงแนวน้ำไหลจากบ่อทุ่ง (เดิม) ซึ่งแนวดังกล่าวเป็นแนวการระบายน้ำจากนาทุ่งลงสู่ทะเล โดยแนวนี้น้ำไหลไปทางทิศตะวันตก เนื่องจากมีแนวสันทรายขวางอยู่ทางทิศตะวันออก ซึ่งแนวสันทรายนี้เกิดขึ้นตั้งแต่ปี ๒๕๑๙ การออกแบบแนวขุดลอกร่องน้ำที่ขุดไปในทิศตะวันออก ย่อมหมายถึงแนวดังกล่าวไม่เป็นไปตามธรรมชาติ